REGIONAAL UITVOERINGSPLAN

VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF 2022-2025

Opdrachtgever:	Gemeente Beek, Gemeente Sittard-Geleen en Gemeente Stein
Projectnr:	SIT138-0001
Datum:	21 februari 2022

REGIONAAL UITVOERINGSPLAN

VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF 2022-2025

Opdrachtgever:	Gemeente Beek, Gemeente Sittard-Geleen en Gemeente Stein
Projectnr:	SIT138-0001
Rapportnr:	20220211-SIT138-RAP-Regionaal Uitvoeringsplan Westelijke Mijnstreek-concept 3.0
Status:	Concept
Datum:	21 februari 2022

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

Opsteller:
Metpieter, Kragten

Verificatie:
Gemeenten Beek, Sittard-Geleen, Stein

Validatie:
P. Kaasenbrood

© 2022 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 5

1 INLEIDING 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Beoogd resultaat van dit uitvoeringsplan 7
1.3 Wettelijke randvoorwaarden 8
1.4 Proces 8
1.5 Leeswijzer 9

2 SITUATIESCHETS 10
2.1 Algemeen 10
2.1.1 Restafval WM-gemeenten 10
2.1.2 Autonome ontwikkeling kosten 11
2.2 Inzamelservice aan huis bij laagbouw 12
2.3 Inzamelservice bij hoogbouw 13
2.4 Brengvoorzieningen in de wijk 13
2.5 Kringloopbedrijven en milieuparken 14
2.6 Bijplaatsingen, dump en zwerfafval 14
2.7 Organisatie RWM en gemeenten 15
2.8 Behoud huidig serviceniveau voor overige afvalstromen 15

3 MAATREGELEN VOOR DOELSTELLING 2025 16
3.1 Algemeen 16
3.2 Inzamelservice aan huis bij laagbouw 18
3.2.1 Fijn restafval 18
3.2.2 Grof restafval 19
3.2.3 Maatregel 20
3.3 Inzamelservice bij hoogbouw 23
3.4 Brengvoorzieningen in de wijk 24
3.5 Kringloopbedrijven en milieuparken 25
3.6 Afvalstoffenheffing (kosten en opbrengsten) 25
3.7 Afvalscheiding stimuleren op scholen 28
3.8 Bijplaatsingen, dump en zwerfafval 29
3.9 Ambities, Voornemens 29
3.9.1 Verbetering afvalscheiding bij lokale ondernemers 29
3.9.2 Elektrificeren transport 31
3.10 Huishoudboekje op orde voor invoering maatregelen 2025 31
3.10.1 Beleid, regie en uitvoering 31
3.10.2 Monitoring en evaluatie doelen 33
3.10.3 Structurele Communicatie 34
3.10.4 Regelgeving en handhaving 38

4 MAATREGELEN VOOR DOELSTELLING 2030 40
4.1 Algemeen 40
4.2 Inzamelservice aan huis 41

4.3 Inzamelservice bij hoogbouw 41
4.4 Kringloop en milieuparken 43

BIJLAGEN

B1 LIJST MET AFKORTINGEN EN WOORDENLIJST
B2 LIJST AFVALSTROMEN EN SERVICENIVEAU PER GRONDSTOFSTROOM
B3 ONDERBOUWING VERWACHTE VOLUMES MAATREGELEN
B4 ONDERBOUWING VERWACHTE KOSTEN VOOR 3 PILOTS HOOGBOUW
B5 TABEL SAMENVATTING MAATREGELEN

SAMENVATTING

De gemeente Beek, Sittard Geleen en Stein willen het gezamenlijk beleid voor de inzameling van huishoudelijk afval aanscherpen. In het Regionaal Beleidskader Van Afval naar Grondstof (VANG) 2025 stelden de gemeenteraden van Beek, Sittard-Geleen en Stein hiervoor doelen voor 2025 en 2030. Dit uitvoeringsplan geeft aan hoe we deze doelen gaan bereiken.

Maatregelen 2025

De doelstellingen uit het beleidsplan komen neer op het verminderen van restafval en betere scheiding en inzameling van grondstoffen. De doelstelling voor 2025 is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. In 2030 mag dit niet meer zijn dan 30 kilogram per inwoner per jaar. Tegelijkertijd moet de gescheiden ingezamelde grondstoffen van goede kwaliteit zijn en een maatschappelijke meerwaarde hebben. Om aan deze doelstellingen te voldoen zal de inzameling van afval wijzigen. PMD wordt vaker opgehaald en restafval minder vaak. Hierdoor zal meer PMD en minder restafval worden aangeboden. Voor inzameling van luiers, stoma- en incontinentiemateriaal komen aparte regelingen. Verder gaan we proeven bij hoogbouw uitvoeren om GFE gescheiden op te halen. Ook de milieuparken worden aangepast voor betere afvalscheiding.

Dumpingen, bijplaatsingen en zwerfafval is een probleem in de Westelijke Mijnstreek Gemeenten (WM-gemeenten). Met name bij de brengparkjes en het buitengebied is de overlast groot. Hoe hier grip op te krijgen is nu niet duidelijk. We onderzoeken daarom eerst naar de beste methoden en maatregelen voor een schonere openbare ruimte.

Daarnaast spreken we de ambitie uit om de afvalscheiding bij lokale ondernemers te verbeteren, de circulariteit van grondstoffen te bevorderen en ons wagenpark waar mogelijk te elektrificeren.

Om de omslag van afval naar grondstof goed te organiseren dient de capaciteit voor beleid en regie bij de gemeenten op peil te zijn. Dat betekent personele uitbreiding bij gemeenten en RWM.

In bijlage B5 van dit uitvoeringsplan is het overzicht met maatregelen opgenomen.

Maatregelen 2030

In de periode tussen 2026-2030 gaan we de milieuparken ombouwen zodat we beter afval (grondstoffen) kunnen scheiden en hergebruiken. Daarnaast gaan we in deze periode proeven uitvoeren om te kijken wat de beste methode is voor het behalen van maximaal 30 kilogram restafval per inwoner per jaar.

Communicatie

Communicatie speelt een belangrijke rol in het bereiken van de gestelde doelen. Bovendien hebben de gemeenten en RWM hierbij een voorbeeldrol. Goede educatie op scholen is ook noodzakelijk (jong geleerd, oud gedaan). Om afvalscheiding voor leerlingen begrijpelijk te houden is een vergelijkbare afvalinzameling als voor huishoudens ook op school van belang. De gemeenten en RWM gaan ondersteuning aan de educatie geven. Ook worden lokale ondernemers gestimuleerd om hun afvalscheiding te verbeteren.

Verder dienen de regels geactualiseerd te worden en is handhaving nodig. Gedurende de planperiode worden de resultaten gemonitord. In 2023, 2024 en 2025 vindt evaluatie plaats van de maatregelen van dit uitvoeringsplan.

Kosten

De kosten van afval inzamelen en -verwerking gaan sterk stijgen. Het inzamelen en verwerken van GFT en restafval wordt fors duurder, de belasting op restafval wordt verhoogd en vanaf 2025 komt er een extra CO_2-heffing op het verbranden van restafval. De doelstelling om de kosten beheersbaar te houden wordt in voorliggend uitvoeringsplan voorop gesteld. Door het nemen van de genoemde maatregelen wordt de kostenstijging verkleind. De tarifering van afval is daarbij een belangrijke maatregel. GFT willen we goedkoper of zelfs kosteloos maken. Het aanbieden van restafval moet duurder worden gemaakt vanwege de stijgende kosten. Restafval aanbieden op het milieupark of in de (ondergrondse) restafvalcontainers moet daarbij overal even duur zijn.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2021 is het Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025 unaniem vastgesteld door de gemeenteraden van Beek, Sittard-Geleen en Stein. Het Regionaal Beleidskader behandelt wat we willen bereiken op vlak van de inzameling van huishoudelijk afval. Hoe we dit willen bereiken is beschreven in voorliggend uitvoeringsplan. In dit plan is tot stand gekomen in samen werking met en in een co-productie van de gemeente Beek, gemeente Sittard-Geleen, gemeente Stein, RWM, Kragten bv en Metpieter. In het plan is nader uitgewerkt op welke wijze de doelen uit het beleidskader worden gehaald en met welke maatregelen dit gaat gebeuren.

1.2 Beoogd resultaat van dit uitvoeringsplan

In het Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025 stelden de gemeenten zich de volgende doelen:

- maximaal 100 kg per inwoner per jaar (fijn en grof) restafval in 2025;
- maximaal 30 kg per inwoner per jaar (fijn en grof) restafval in 2030;
- het verkrijgen van grondstoffen van goede kwaliteit (Van Afval Naar Grondstof);
- het creëren van maatschappelijke meerwaarde;
- het streven naar kostenbeheersing.

Het vastgestelde Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025 bevat vertrekpunten om deze doelstellingen te behalen. In onderstaand kader zijn deze vertrekpunten kort weergegeven.

Strategie:

- het omslagproces 'Van Afval Naar Grondstof' leggen wij in samenhang af met thema's als mobiliteit, werk en inkomen, duurzaamheid, et cetera voor een zo groot mogelijke bijdrage aan de lokale gemeenschap, bijvoorbeeld transport elektrificeren;
- afvalbeheer vergt continuïteit voor de volksgezondheid en een schone leefomgeving (betere methoden zullen stapsgewijs worden ingevoerd voor een continue dienstverlening en een zo schoon mogelijke publieke ruimte);

Milieu:

- we nemen bronscheiding als basis voor meer hergebruik en de beste kwaliteit grondstoffen;
- nascheiding en alternatieve afzetmogelijkheden zien wij als aanvulling op bronscheiding;

Service:

- de inwoner 'als gebruiker' wordt als vertrekpunt genomen in het uitvoeringsplan. Het inzamelsysteem moet zoveel mogelijk aansluiten op de behoefte van de gebruikers in plaats van andersom, bijvoorbeeld door meer stromen vaker aan huis op te halen;
- we stimuleren ook lokale ondernemers hun afvalscheiding te verbeteren, bijvoorbeeld door een inzamelservice voor afvalscheiding te bieden aan winkeliers, kantoren en andere kleine bedrijven en natuurlijk semi-overheidsorganisaties en gemeentelijke instellingen;
- dit geldt ook voor scholen; wij overwegen goed grondstoffenmanagement op scholen te stimuleren;
- te nemen specifieke maatregelen dienen afgestemd te zijn op het volledige servicepakket dat wordt geboden aan onze inwoners;
- de voor grondstoffeninzameling gewenste inzamelservice dient negatieve neveneffecten als bijzet (bijplaatsingen) en dump van huishoudelijk afval te verminderen;

Communicatie en participatie:

- inspraak door en samenwerking mét alle betrokkenen (participatie) voor een optimale omslag (in het geval wij besluiten tot het uitvoeren van inzamelproeven, dan testen wij samen met de inwoners nieuwe inzamelmethoden in hun proefgebied);
- we streven naar een groter bewustzijn over de noodzaak tot afvalscheiding, bijvoorbeeld door het stimuleren van educatie over de gevolgen van bijplaatsingen, zwerfafval en de noodzaak van afvalscheiding op onze scholen;
- we nemen als gemeente onze eigen verantwoordelijkheid door ook binnen onze organisatie het afval allereerst te voorkomen door duurzame inkoop en vervolgens het afval zo goed mogelijk te scheiden tot grondstoffen. Goede behandeling van grondstoffen binnen de gemeentelijke organisaties en binnen RWM heeft een communicatieve meerwaarde die wij zullen benutten;

Kosten:

- effectief en efficiënt: wij zoeken naar een duurzame balans tussen milieu, service en kosten, waarbij wij kosten en opbrengsten breed beschouwen.

Het uitvoeringsplan geeft aan hoe de doelen voor 2025 kunnen worden gehaald. Daarnaast geeft dit plan een aanzet voor het kunnen behalen van de doelen voor 2030. Om beleidsmatig nog verder vooruit te kijken is niet zinvol door de vele ontwikkelingen die spelen op dit thema en de door de Europese Raad en het Rijk vastgestelde ontwikkeling voor een circulaire economie.

1.3 Wettelijke randvoorwaarden

De Wet milieubeheer stelt gemeenten verantwoordelijk voor de inzameling van afval van huishoudens en stelt daar randvoorwaarden aan. Deze zijn kort samengevat:

- De gemeente moet huishoudelijk afval aan huis ophalen.
- De gemeente moet een plek aanbieden waar afval kan worden achtergelaten; dat mag worden georganiseerd in samenwerking met bedrijven en/of andere gemeenten.
- Gemeenten moeten dit financieren vanuit een specifiek daarvoor bedoelde heffing: de Afvalstoffenheffing.

Sinds 9 november 2007 zijn regels opgesteld voor milieustraten in de Activiteitenregeling milieubeheer. Op 1 juli 2020 is het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen in werking getreden. Op grond van deze regelgeving moeten gemeenten in principe 22 stromen gescheiden inzamelen. In bijlage 2 is de lijst met afvalstromen opgenomen die momenteel binnen de drie Westelijke Mijnstreek gemeenten worden ingezameld. Momenteel vindt inzameling van metalen en kunststof tezamen plaats. De inzameling van metaal en kunststof samen is in het Besluit onder voorwaarden toegestaan.

De gemeenten moeten bij Afvalstoffenverordening nadere regels stellen aan het aanbieden en inzamelen van afvalstoffen. De samenwerkende gemeenten blijven hun verantwoordelijkheid nemen. Met dit uitvoeringsplan zullen de gemeenten voldoen aan de wettelijke eisen en randvoorwaarden.

1.4 Proces

Na de vaststelling van het Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025 zijn de gemeenteraden van Beek, Sittard-Geleen en Stein uitgenodigd voor interactieve werksessies waarbij alternatieve opties voor de uitvoering van de inzameling van huishoudelijk afval/grondstoffen werden voorgelegd. In het voorliggende uitvoeringsplan is rekening gehouden met de signalen die de aanwezige raadsleden gaven.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van het huidige inzamelsysteem met een doorkijk van de autonome ontwikkeling. De voorgestelde maatregelen voor de doelstellingen voor 2025 zijn onderbouwd in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 zijn de maatregelen voor de doelstellingen voor 2030 nader beschreven. Hoofdstuk 5 omvat procesmatige aspecten voor de invoer van de voorgestelde maatregelen zoals monitoring en evaluatie, beleid, regie en uitvoering en kosten en planning. In bijlage 1 is een verklarende woordenlijst en verklaring van gebruikte afkortingen opgenomen. In bijlage 2 is een beschrijving van de huidige afvalinzameling/afvalstromen (situatieschets) opgenomen. Bijlage 3 geeft de onderbouwing van afvalstromen en kosten weer terwijl in bijlage 4 de onderbouwing van de verwachte kosten voor pilots is gegeven.

2 SITUATIESCHETS

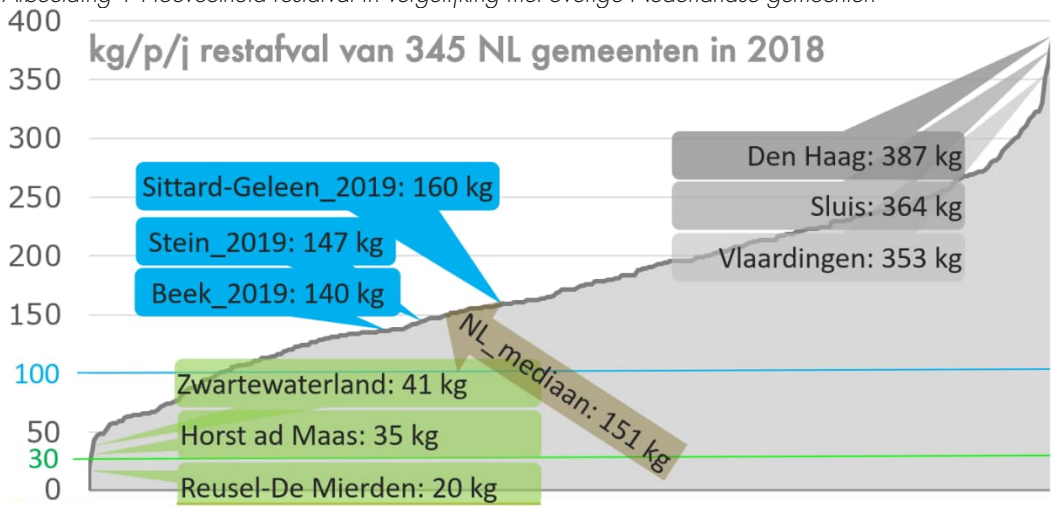
2.1 Algemeen

In onze samenleving worden volgens TNO[1] circa 5.000 verschillende productengroepen gebruikt. Veel van deze groepen kunnen, nadat ze voor de gebruiker hun waarde hebben verloren, worden gegroepeerd tot bijvoorbeeld GFE (voedselresten), PMD (verpakkingen) of kringloop. Namens de gemeenten verzorgt RWM het grootste deel van de afvalinzameling. RWM biedt hiervoor een inzamelstructuur waarin momenteel 21 afvalstromen kunnen worden aangeboden.

2.1.1 Restafval WM-gemeenten

Jaarlijks wordt in totaal in Beek 508 kilogram per persoon per jaar (verder kg/p/j), in Sittard-Geleen 552 kg/p/j en in Stein 559 kg/p/j huishoudelijk afval ingezameld. Een deel van dit afval bestaat uit (ongesorteerd) restafval. In onderstaande afbeelding is de hoeveelheid restafval per gemeente vergeleken met een groot deel van de overige Nederlandse gemeenten.

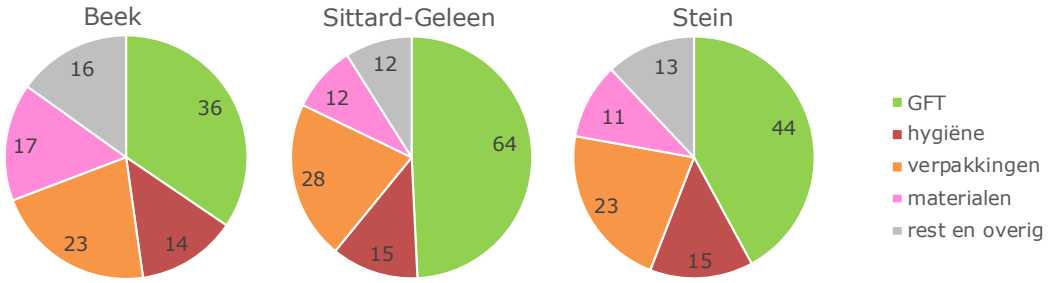
Afbeelding 1 Hoeveelheid restafval in vergelijking met overige Nederlandse gemeenten

In het beleidskader is een analyse van de huidige situatie/nulsituatie opgenomen van het aanbodgedrag van afval/grondstoffen van de inwoners van Beek, Sittard-Geleen en Stein. Uit sorteeranalyses van fijn restafval dat aan huis wordt ingezameld blijkt dat veel GFT met het restafval wordt aangeboden (zie afbeelding 2).

[1] TNO-rapport | TNO 2015 R11613 2 / 122 Materialen in de Nederlandse Economie - Een kwetsbaarheidsanalyse -

Afbeelding 2 Sorteeranalyses fijn restafval dat aan huis wordt ingezameld (kg/p/j) (2021)

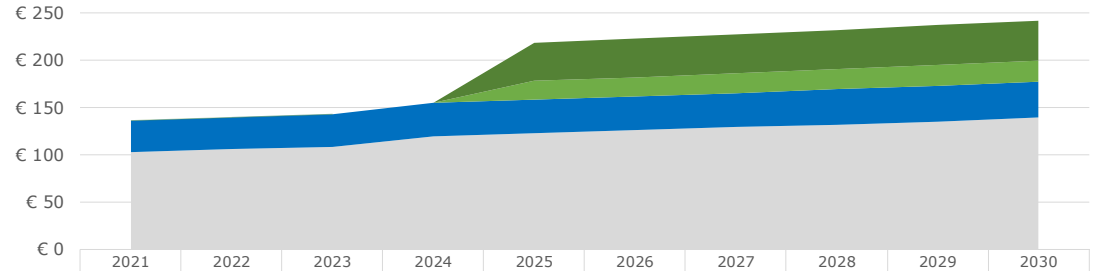

Vanuit de gemeente Beek wordt jaarlijks per inwoner 36 kg GFT, 14 kg luiers (en overige hygiënische verzorgingsproducten), 23 kg verpakkingen (glas en PMD) en 17 kg materialen (hout, elektrische producten, textiel, e.d.) als restafval verbrand. In de Sittard-Geleen en Stein is de verspilling van grondstoffen weinig anders.

2.1.2 Autonome ontwikkeling kosten

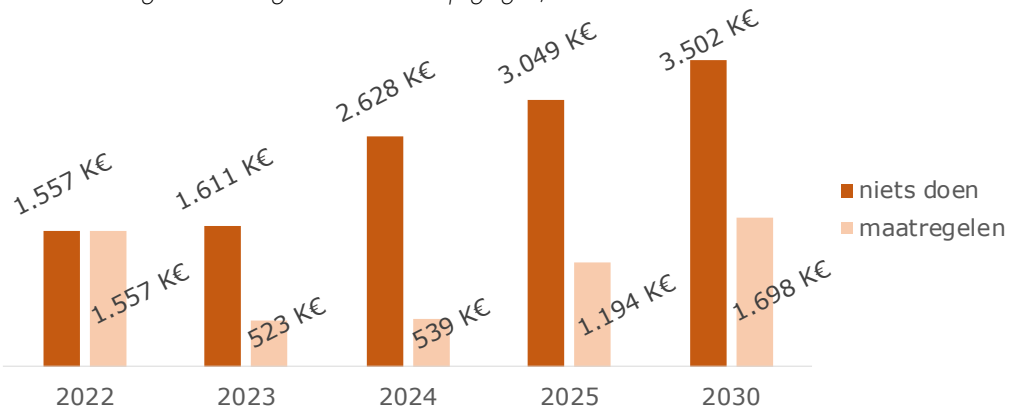
In de Verordening Afvalstoffenheffing wordt jaarlijks een verdeelsleutel vastgelegd voor het dekken van de kosten van huishoudelijk afvalbeheer. De totale verwerkingskosten van restafval stijgen sterk in de komende jaren als gevolg van een vergroening van het belastingstelsel, extra CO_2-heffing op het verbranden van restafval en de autonome kostenontwikkeling binnen de sector. Afbeelding 3 maakt duidelijk dat de verwerkingskosten voor restafval door vergroening van het belastingstelsel (CO_2-heffing) bijna verdubbelen per huishouden bij een ongewijzigd volume. Zonder maatregelen zal de gemiddelde stijging van de afvalstoffenheffing neerkomen op € 40 per huishouden, exclusief autonome ontwikkelingen. De kostentoename bij autonome ontwikkeling wordt weergegeven in afbeelding 4.

Afbeelding 3 Verwachte kostenontwikkeling restafval voor de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein door autonome prijsontwikkeling en een vergroening van het belastingstelsel (bron: ASL, Belastingdienst, Nederlandse Emissieautoriteit).

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
CO2-hoog	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 40	€ 40	€ 41	€ 41	€ 42	€ 42
CO2-laag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20	€ 21	€ 21	€ 22	€ 22	€ 23
belasting	€ 33	€ 34	€ 34	€ 35	€ 35	€ 36	€ 36	€ 37	€ 38	€ 38
verwerken	€ 103	€ 106	€ 109	€ 120	€ 123	€ 126	€ 129	€ 132	€ 136	€ 139

Afbeelding 4 Beek, Sittard-Geleen en Stein: raming afzetkosten voor fijn restafval, GFT en PMD (exclusief kosten voor inzameling en eenmalige kosten voor wijzigingen).

De inzameling van hoogwaardige grondstoffen (zoals plastic, metaal, papier) is de enige weg naar een vermindering van afval en een zo klein mogelijke stijging van de lasten. De toename in kosten (autonoom) is reden genoeg om maatregelen te nemen om deze te beheersen. Lagere kosten worden verkregen door minder afval te produceren. Daarnaast is vanuit de wet en regelgeving ook de noodzaak om minder afval te produceren aanwezig.

Als inwoners restafval toevoegen aan grondstoffen kan dit afkeur van grondstoffen veroorzaken met het risico op dubbele kosten door enerzijds het mislopen van opbrengsten en anderzijds het alsnog duur verwerken als restafval.

Ten aanzien van kosten is in het Beleidskader benoemd:

- effectief en efficiënt: wij zoeken naar een duurzame balans tussen milieu, service en kosten, waarbij wij kosten en opbrengsten breed beschouwen.

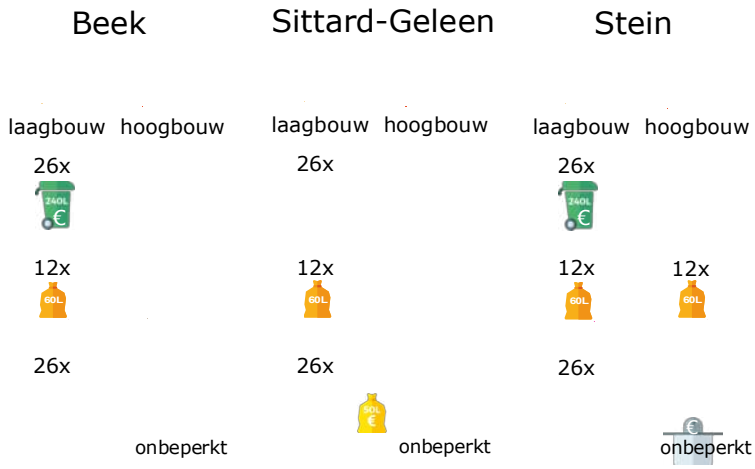
2.2 Inzamelservice aan huis bij laagbouw

De drie gemeenten hebben samen met de gemeente Beekdaelen de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen opgedragen aan RWM. RWM zamelt aan huis in, leegt de boven- en ondergrondse containers en beheert de milieuparken. De inwoners van de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein treffen dan ook nagenoeg gelijke inzamelvoorzieningen en kunnen hier onder nagenoeg gelijke voorwaarden gebruik van maken.

Inzameling aan huis

In het Regionaal Afvalplan Westelijke Mijnstreek 2016-2019 is ingezet op een betere service voor GFT en PMD met onveranderde service voor restafval. In de afgelopen jaren heeft dit geleid tot een volgende inzamelservice voor de respectievelijke gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein.

Afbeelding 5 Inzameling aan huis voor laag- en hoogbouw (frequentie per jaar)

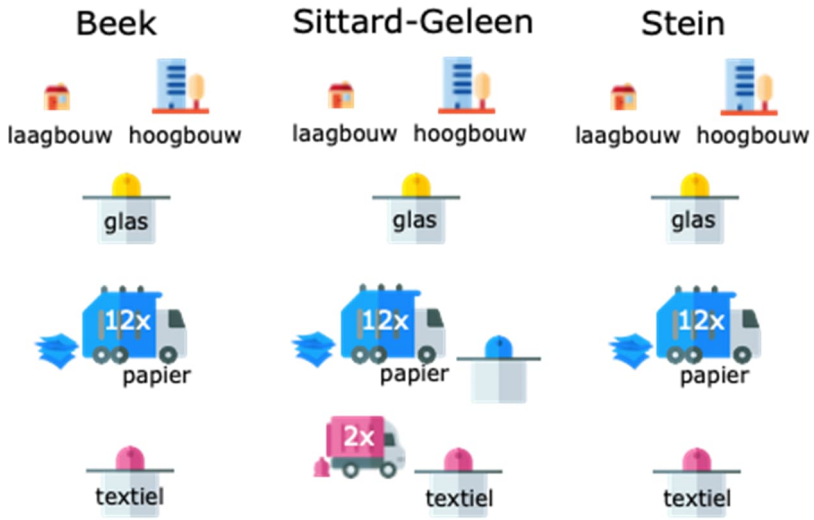
2.3 Inzamelservice bij hoogbouw

Bewoners van hoogbouw in de drie gemeenten hebben geen mogelijkheid om GFT separaat aan te bieden. Afvalvoorzieningen zijn de BOGI's en OGI's (boven- en ondergrondse installatie voor opslag van afval) bij de hoogbouw die onbeperkt gebruikt kunnen worden door de bewoners (zie afbeelding 5).

2.4 Brengvoorzieningen in de wijk

In de gemeenten zijn diverse brengvoorzieningen ingericht voor glas en textiel. In Beek en Sittard-Geleen zijn er ook brengvoorzieningen voor PMD en in Sittard-Geleen ook voor papier. Een deel van deze brengvoorzieningen heeft OGI's en ander deel heeft BOGI's. In afbeelding 6 is de situatie van deze overige stromen weergegeven. In bijlage 2 is een overzicht gegeven van de verschillende stromen die op het milieupark worden ingenomen.

Afbeelding 6 Inzameling glas, textiel en papier (frequentie per jaar)

2.5 Kringloopbedrijven en milieuparken

In de gemeenten zijn in totaal vijf milieuparken. Drie daarvan zijn gelegen in de gemeenten Sittard-Geleen (Sittard, Geleen en Born elk één). Verder heeft de gemeente Stein een milieupark en de gemeente Beek een beperkte brengvoorziening. Uit onderzoek blijken de milieuparken af te wijken van de uitgangspunten uit het Activiteitenbesluit. Belangrijkste bevindingen zijn dat de parken niet voldoen aan de mogelijkheid voor het scheiden van voldoende fracties en nascheiding in een aantal gevallen noodzakelijk is. De belangrijkste oorzaak daarvan is onvoldoende ruimte binnen de parken.

In het Regionaal Afvalplan Westelijke Mijnstreek 2016-2019 is dit aspect vertaald in de ambitie tot aanleg van een volwaardig milieupark met een dekkend netwerk van satellietparken. Het daarvoor noodzakelijke traject is vervolgens opgestart maar tot uitvoering is dit niet gekomen. Onderwijl is het wettelijk verplicht te scheiden aantal afvalstromen verder uitgebreid; het gescheiden kunnen aanbieden van gasflessen, gipshoudende producten en grond.

In 2020 heeft de gemeente Beek de samenwerking voor gebruik van het milieupark in Schinnen opgezegd. Momenteel onderzoekt de gemeente de (on)mogelijkheden voor een milieupark op een locatie binnen de eigen gemeentegrenzen en het uitbreiden van het minimilieupark De Haamen.

Gemeente Sittard-Geleen heeft drie milieuparken die beperkt zijn aangepast sinds 2013. Gemeente Stein is een onderzoek gestart naar de (on)mogelijkheden van de huidige locatie van het milieupark en heeft sinds de coronacrisis (2020-heden) een tijdelijk tweede brengpunt ingericht voor tuinafval, papier en PMD. Op het milieupark in Stein worden in 2022 enkele verbeteringen doorgevoerd.

Grof restafval heeft een directe samenhang met fijn restafval en met de kringloopsector (zie verder paragraaf 3.5). Kringloopbedrijven accepteren alleen spullen die zij daadwerkelijk kunnen verkopen. Maar de selectie van spullen verschilt per kringloopbedrijf. Deze situatie maakt dat veel inwoners geen moeite nemen hun spullen allereerst aan te bieden bij een kringloopbedrijf. Door deze situatie verdwijnen veel waardevolle spullen alsnog in het grofvuil op de milieuparken.

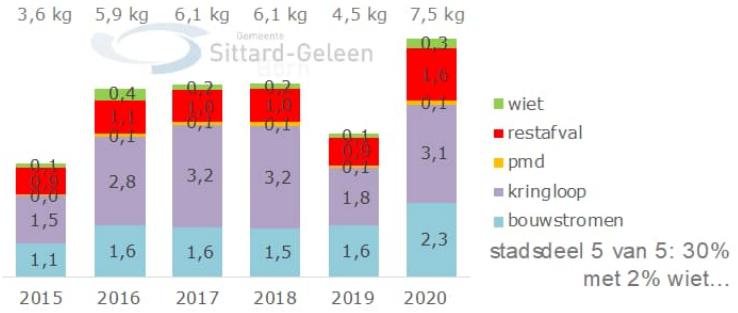
Het terugwinnen van deze producten én het bevorderen van hergebruik van grondstoffen, materialen en producten die 'eindigen' op de milieustraat is een complexe uitdaging. Deze uitdaging is verder beschreven in paragraaf 3.5

2.6 Bijplaatsingen, dump en zwerfafval

Bijplaatsingen en dump van huishoudelijk afval worden als probleem ervaren. Enkel Sittard-Geleen heeft hiernaar onderzoek gedaan, voor Beek en Stein zijn geen gegevens voorhanden. Dump van deze omvang spelen hoogstwaarschijnlijk ook in het buitengebied van Beek en Stein. Uit onderzoek van Sittard-Geleen blijkt 7,5 kg/p/j aan bijplaatsing en dump te ontstaan. Daarvan ontstaat 1,7 kg door bijplaatsing of het verkeerd aanbieden van afval en 5,8 kg door dump. Opvallend is dat deze dump in versterkte mate plaatsvindt in stadsdeel 5 (Born en buitengebied), zie verder afbeelding 7 en afbeelding 8.

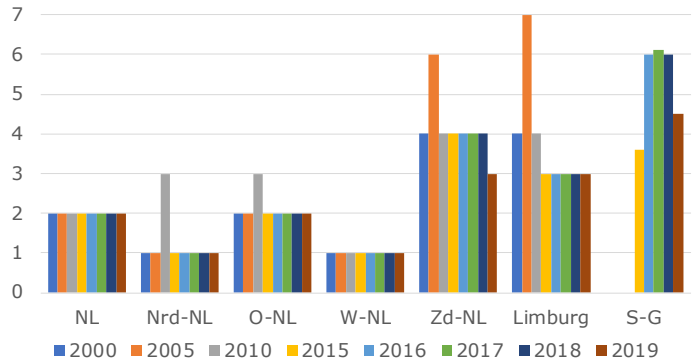
Door een bewerking van CBS-data is getracht in beeld te brengen wat het effect is van diftar op bijplaatsing en dump. Afgaand op de prestaties van andere gemeenten kan vooralsnog geen eenduidig beeld worden verkregen van onderscheidende prestaties. Gereguleerde toegang tot brenglocaties (OGI's) lijkt in enkele voorbeelden een positief effect te hebben op bijplaatsingen en dump.

Afbeelding 7 Sittard-Geleen: Bijplaatsing en dump geordend op stroomniveau 2015-2020 (in kg/p/j)

Uit CBS-gegevens blijkt de overlast van dump vooral voor te komen in Zuid-Nederland, zie afbeelding 8.

Afbeelding 8 Bijplaatsing en dump in Sittard-Geleen en Nederlandse regio's 2000-2019 (in kg/p/j).

2.7 Organisatie RWM en gemeenten

Volgens ambtelijke opgave is in Beek, Sittard-Geleen en Stein voor afvalbeleid en uitvoering respectievelijk 0,2, 0,6 en 0,4 fte beschikbaar. Deze capaciteit was mogelijk toereikend voor de wettelijke taken ten tijde van het sluiten van de overeenkomst met RWM in 2011. Deze capaciteit is echter momenteel ontoereikend voor het beheren van de bestaande situatie en de wettelijke verplichtingen die zijn opgelegd.

Voor de uitvoering van de inzameling van afval en grondstoffen hebben de gemeenten een overeenkomst met RWM N.V. sinds 1 januari 2011. Het beeld bij de gemeenten was hierbij om de afvalinzameling en aanverwante reinigingstaken door "een bedrijf op afstand onder regie van de gemeenten" te laten uitvoeren (uitvoerende taken). De gemeente verzorgen de beleidstaken. De gemeenten zelf bepalen het door hun verlangde serviceniveau van de dienstverlening hetgeen in de opdrachtgever-/nemer relatie is geregeld. Daarnaast is RWM door de gemeenten gemandateerd de ingezamelde afvalstoffen af te zetten. Momenteel verzorgd RWM een deel van de communicatie voor uitvoerende taken. Denk daarbij aan de afvalkalender, de website en de RWM-app.

In de huidige praktijk heeft RWM een grotere rol in de communicatie met inwoners dan destijds vastgelegd is. Gezien RWM de meeste directe contactmomenten met inwoners heeft, is op communicatief vlak voor RWM een grotere taak weggelegd. RWM verzorgt de communicatie in goed overleg met de gemeenten.

2.8 Behoud huidig serviceniveau voor overige afvalstromen

In het volgende hoofdstuk wordt beschreven welke wijzigingen in het inzamelsysteem worden voorgesteld. De grondstofstromen welke in dit uitvoeringsplan hun huidige serviceniveau behouden zijn opgenomen in bijlage B2.

3 MAATREGELEN VOOR DOELSTELLING 2025

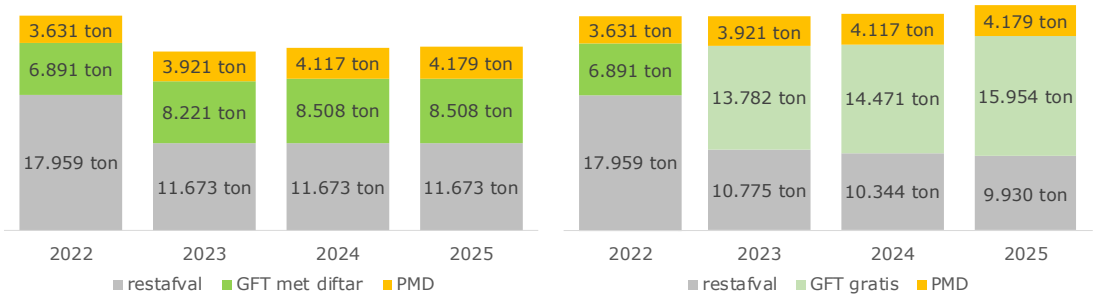
3.1 Algemeen

Om invulling te geven aan de beleidsdoelstellingen zal de hoeveelheid restafval verminderd moeten worden. Daarnaast moeten maatregelen genomen worden om de kwaliteit van de afvalstromen te verhogen zodat deze ook als grondstof kunnen worden hergebruikt. Om deze doelstelling te halen worden wijzigingen aan het huidige inzamelsysteem in twee trajecten doorgevoerd:

- een traject voor 2022-2025 gericht op het doel van maximaal 100 kg/p/j aan restafval. Hierbij wordt gewerkt met een optimalisatie van bestaande middelen.
- een traject voor 2026-2030 gericht op het doel van maximaal 30 kg/p/j aan restafval.

In afbeelding 9 is een overzicht gegeven van de verwachte verandering in hoeveelheden na invoering van de voorgestelde maatregelen . Deze verwachting is gebaseerd op een veelvoorkomende situatie waarin na wijziging van de inzameling een vertraagde reactie optreedt van betere afvalscheiding van GFT en PMD in de navolgende drie jaren.

Afbeelding 9 Raming hoeveelheid fijn restafval, GFT (met en zonder diftar) en PMD in Beek, Sittard-Geleen en Stein voor 2022-2025 als gevolg van wijzigingen in de inzamelservice vanaf 1 januari 2023.

In afbeelding 9 is een raming afgebeeld voor een wijziging enerzijds met behoud en anderzijds zonder behoud van diftar voor GFT (zie verder paragraaf 3.2.3 voor nadere informatie over gratis GFT). Door een verschuiving van restafval naar grondstoffen (met behoud van diftar voor GFT) in combinatie met de verwachte hogere afzetkosten voor GFT en vooral restafval, zullen de uiteindelijke afzetkosten van GFT, PMD en restafval stijgen van 1.557 K€ in 2022 naar 3.049 K€ (+96%) in 2025 en 3.502 K€ (+125%) in 2030 als geen maatregelen worden genomen (zie ook afbeelding 4, afzetkosten 2022-2030) én als de huidige regering vasthoudt aan een financiële compensatie voor de afvalverbranders vanwege hun CO_2-uitstoot. De kostenramingen zijn verder gebaseerd op de verwachting dat afvalverbrandingsinstallaties de fiscale vergroening volledig in rekening brengen bij de gemeenten.

De te nemen maatregelen zijn erop gericht de hoeveelheid restafval en de daarmee gemoeid gaande hoge kosten te beperken. Hiervoor wordt de inzamelservice beter ingericht. Gestreefd wordt naar een inzamelsysteem dat zoveel mogelijk aansluit bij de behoefte van de gebruikers. De verandering vergt echter ook een gedragsverandering bij deze gebruikers.

Wensen inwoners

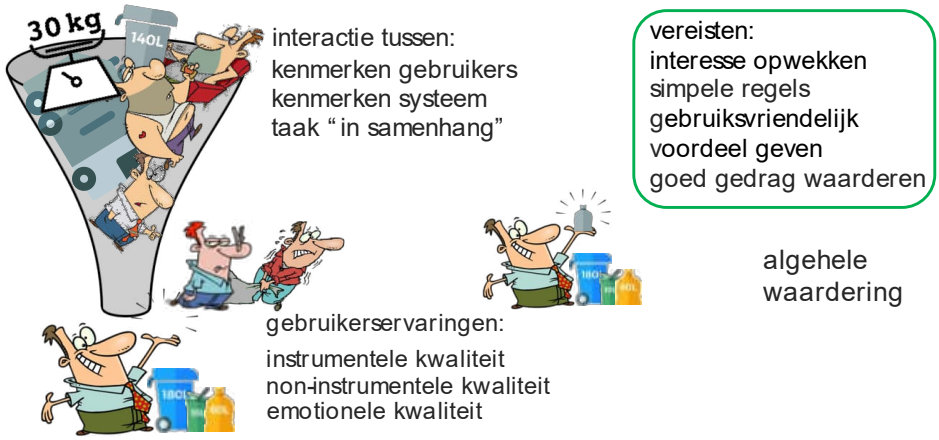
Via een enquête over afvalinzameling uit 2019 in de gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen en Stein (in 2019 het servicegebied van RWM) maakten de inwoners de volgende wensen kenbaar:

- Vaker PMD ophalen.
- Herbruikbare spullen aan huis laten ophalen of gratis mogen afgeven op milieuparken.
- Grof huishoudelijk afval op afroep laten ophalen.

Gedragsbeïnvloeding als middel en de invloed van kantelstromen

Om de gestelde doelen te behalen is het belangrijk rekening te houden met de wensen van inwoners, maar ook om hen te motiveren om het inzamelsysteem zo goed mogelijk te gebruiken. Dit vergt een aanpassing van het gedrag van mensen en dus een aanpak die het gewenste gedrag oplevert. 'Gedragsbeïnvloeding' is hiervoor noodzakelijk. Naar gedragsbeïnvloeding is veel onderzoek verricht in de afgelopen decennia. De factoren welke vereist zijn om gedrag te beïnvloeden zijn bekend. Deze factoren zijn groen omkaderd in afbeelding 10. De uitwerking van theorie naar praktijk heeft echter nog nergens op gemeentelijke schaal plaatsgevonden.

Afbeelding 10 Gedragsbeïnvloeding is de uitdaging.

Om het ontstaan van afval te voorkomen en vervolgens om een verbeterde inzamelservice te laten aansluiten op een daadwerkelijk gebruik daarvan zijn twee te beïnvloeden momenten belangrijk; het aanschafmoment en de plaats en afdankmoment. Bij de wijzigingen in afvalinzameling kan de gemeente in enige mate invloed op deze momenten uitoefenen. Allereerst is gedragsbeïnvloeding noodzakelijk om afval te voorkomen en vervolgens om een verbeterde inzamelservice te laten aansluiten op een daadwerkelijk gebruik daarvan.

Afbeelding 11 Interventiemomenten voor gedragsbeïnvloeding

Aanschafmoment

Plek en afdankmoment

Het aanschafmoment

Gemiddeld wordt 34 kg/p/j voedsel verspild in Nederland. Hier ligt een aantal oorzaken aan ten grondslag; van ondoordacht inkopen tot en met teveel voedsel bereiden.

In de praktijk zijn verschillende maatregelen beschikbaar om hieraan invulling te geven. Het voedingscentrum heeft bijvoorbeeld een eetmaatje gratis ter beschikking waarmee porties gemakkelijker kunnen worden afgemeten. In alle supermarkten worden inmiddels herbruikbare groente- en fruitzakjes verkocht ter vervanging van eenmalige plastic zakjes.

De gemeente kan in communicatief oogpunt hier aandacht aan schenken door voorlichting en communicatie over deze reeds beschikbare middelen en de noodzaak tot reductie en circulariteit.

Het afdankmoment en de 'kantelstromen'

Het afdankmoment is het moment dat je iets kwijt wilt. Dat moment is van grote invloed op het resultaat of datgene grondstof wordt of alsnog eindigt als afval. Dat vergt een goede afstemming op de behoeften, wensen en omstandigheden van inwoners. Dit wordt verduidelijkt in afbeelding 12.

Afbeelding 12 Kenmerken van het afdankproces voor huishoudelijke stromen.

	ltr/inw/wk	waar	wanneer	probleem
GF	2,7	keuken	dagelijks	snel stank
INCO/luiers	25,0	badkamer/wc	dagelijks	snel stank, ruimte
Plastics	25,0	keuken	dagelijks	stank, ruimte
Metalen	1,3	keuken	regelmatig	stank
Drankkarton	0,5	keuken	regelmatig	stank
Glas	2,1	keuken	regelmatig	ruimte
RESTafval	**0,5**	badkamer/wc	incidenteel	hygiëne
Papier/Karton	18,8	huis	incidenteel	ruimte
Spullen	2,1	huis	incidenteel	ruimte
KCA	0,01	huis	incidenteel	"ongewoon"
Kringloop	veel	huis	incidenteel	ruimte, zwaar
Bouwafval	veel	huis	incidenteel	ruimte, zwaar
Tuinafval	veel	tuin	incidenteel	ruimte, zwaar

Afbeelding 12 verduidelijkt dat de stromen verschillende kenmerken hebben. De gekleurde balken markeren stromen met 'een luchtje' en/of groter volume. De GF-fractie (voedselresten), PMD (Plastics, Metalen en Drankkarton), alsook het restafval kunnen daarbij worden beschouwd als de 'kantelstromen'. Hiermee wordt bedoeld dat het effect van maatregelen voor deze stromen een grote invloed zal hebben op alle grondstofstromen die verdwijnen in een restafvalcontainer.

Een inzamelservice die is afgestemd op het afdankmoment van de drie kantelstromen gaf veelbelovende resultaten in drie proeven uitgevoerd tussen 2010 en 2017[2]. Voor het goed laten aanbieden door inwoners die momenteel nog alle/veel grondstoffen in het restafval werpen is een betere service noodzakelijk voor de plek en het afdankmoment van een (voedsel)product.

3.2 Inzamelservice aan huis bij laagbouw

Om de doelstelling van maximaal 100 kg/p/j aan restafval in 2025 te behalen worden maatregelen voorgesteld. Service op restafval bepaalt vooral het volume aan restafval. Voor het behalen van deze doelstelling dient zowel het 'fijn' restafval dat wordt ingezameld aan huis en 'grof' restafval dat wordt ingezameld op milieuparken te worden verminderd. De beide deelstromen zijn onderstaand nader beschreven.

3.2.1 Fijn restafval

Zoals hiervoor in hoofdstuk 2 beschreven is het 'werkelijk' aandeel restafval fors minder dan het ingezamelde volume (zie de taartgrafieken van afbeelding 2). Decennia nationaal onderzoek heeft uitgewezen dat er gemiddeld 10 kg/p/j aan onvermijdbaar restafval bestaat in de vorm van gebruikte stoma's, katheters en vergelijkbare medische hulpmiddelen maar ook andere producten zoals stofzuigerzakken.

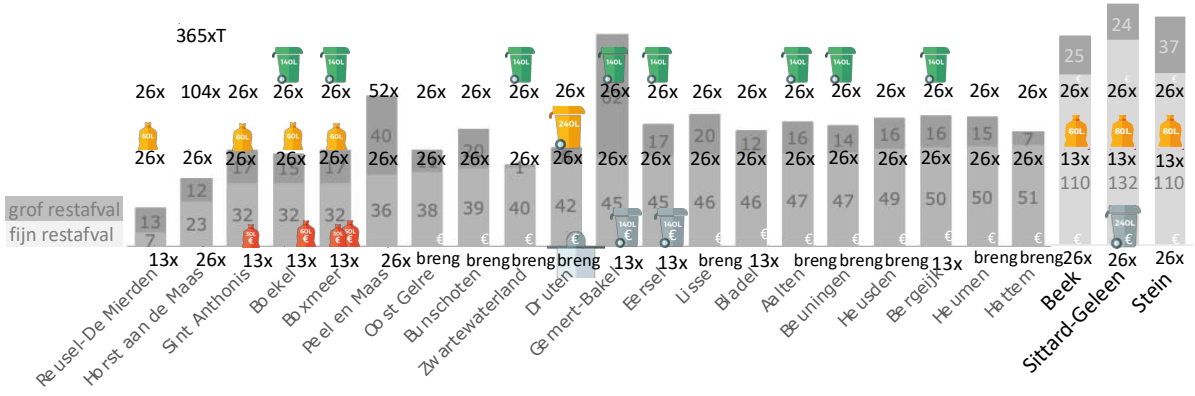
Al het overige materiaal, zoals onder meer GFT, PMD, glas, papier en textiel, betreft grondstoffen die als restafval worden aangeboden. De gemiddeld 10 kg/p/j aan onvermijdbaar restafval komt neer op circa 70 liter per persoon ofwel circa 150 liter per huishouden, kortom minder dan één grijze restafvalcontainer per jaar.

[2] Van deze drie proeven zijn beeldverslagen beschikbaar ter inspiratie voor dit uitvoeringsplan:
- Gemak zonder grijze bak (2010): https://www.youtube.com/watch?v=G2IcIshlQpM&t=7s
- Afvalfiets in Waalre (2018): https://www.youtube.com/watch?v=tEz7INTwvew&t=16s
- Ecokar in Eersel (2018): https://www.youtube.com/watch?v=UY_vH4yQ5Do&t=8s

Deze voorbeelden zijn ter inspiratie bedoeld in dit uitvoeringsplan.

In de praktijk wordt doorgaans een veelvoud hiervan ingezameld. De oorzaak hiervan kan worden beschouwd als een onbalans in de service voor restafval. Een inzamelservice met een 240l-bak die 26 maal per jaar wordt ingezameld, geeft een service van 240 maal 26 is 6.240 liter per huishouden per jaar, ofwel gemiddeld een ruim 40 maal grotere service dan noodzakelijk. Een grotere service nodigt uit om meer restafval te produceren en minder te scheiden. Het effect van inzamelmiddelen en inzamelfrequenties op de hoeveelheid restafval is weergegeven in afbeelding 13.

Afbeelding 13 Top 20 Nederlandse gemeenten met minste fijn restafval (met weergave van grof restafval en inzamelmiddelen voor fijn restafval, GFT en PMD in vergelijking met Beek, Sittard-Geleen en Stein (CBS: 2018).

De bovenstaande afbeelding 13 geeft de volgende inzichten ten aanzien van aanbod restafval:

- Tariefzakken van 60 en vooral 30 liter zijn het effectiefst voor vermindering van restafval;
- Tweewekelijks GFT en PMD inzamelen en vierwekelijks inzamelen van restafval is effectief (uitzondering hierop zijn Horst aan de Maas en Peel en Maas).
- Alle restafvalbakken voor de laagbouw in deze top 20 zijn 140 liter groot (WM-gemeenten: 240 liter).

Na tariefzakken zijn de inworptrommels van OGI's het effectiefst (in combinatie met diftar). Praktisch gezien is een OGI een verlengstuk van een zak, want inwoners gebruiken allereerst een zak om hun afval in te verzamelen en brengen dat vervolgens naar een OGI. Het grote verschil in service is het periodiek kwijt kunnen van tariefzakken of altijd kwijt kunnen van zakken in een OGI. Een verdere toelichting op afbeelding 13 is te vinden op pagina 33 van het Regionaal Beleidskader.

De top 20 gemeenten uit afbeelding 13 zijn allemaal kleiner of gelijk aan 45.000 inwoners met beperkte hoogbouw (uitgezonderd Druten met 20% hoogbouw). Beek heeft 24% en Sittard-Geleen heeft 32% hoogbouw en dat geeft een grotere uitdaging. Stein heeft met 17% een gemiddeld aandeel hoogbouw en daarmee een groter verbeterpotentieel ten opzichte van Beek en Sittard-Geleen.

Een tweede aandachtspunt is dat de WM-gemeenten andere inzamelmiddelen voor restafval gebruiken dan de top 20 gemeenten. Uit data-analyse (bron: CBS en Rijkswaterstaat) blijkt de doelstelling voor restafval van 2025 mogelijk met de huidige 240 liter restafvalcontainers. Voor het behalen van de doelstelling voor restafval van 2030 zijn andere inzamelmiddelen noodzakelijk.

3.2.2 Grof restafval

Sorteeranalyses van grof restafval worden zelden gemaakt. De schaarse analyses tonen een vergelijkbaar beeld als die van fijn restafval: ruim 90% van de grondstoffen eindigt als restafval in de verbrandingsoven. Deze grondstoffen bevinden zich voornamelijk in samengestelde producten als meubels, bouwproducten en overige

goederen. Het terugwinnen van én het bevorderen van hergebruik van grondstoffen, materialen en producten die 'eindigen' op de milieustraat is een grote uitdaging. Deze uitdaging is verder beschreven in paragraaf 3.5

3.2.3 Maatregel

Het traject 2022-2025 is gericht op het behalen van de doelstellingen door een beproefde optimalisatie van bestaande middelen die succesvol is in vele gemeenten, met een indertijd gelijksoortige inzamelservice als die van de WM-gemeenten.

PMD

De ophaalfrequentie voor PMD-zakken wordt verhoogd van vierwekelijks naar tweewekelijks. Hierdoor vermindert hinder van PMD (ruimtebeslag, stank) voor de inwoners. De brengvoorzieningen voor PMD in Sittard-Geleen blijven vooralsnog behouden (zie ook paragraaf 3.4). De verwachting is dat door de veranderde inzamelfrequentie 20% meer PMD wordt ingezameld (en dus minder restafval).

Restafval

De vermindering van service op restafval betreft de verlaging van de inzamelfrequentie voor restafval van 26 naar 13 keer per jaar. Een verminderde service is een prikkel om minder restafval te produceren en meer restafval te recyclen. De verwachting is dat ongeveer 20% meer GFT en 20% PMD wordt ingezameld waardoor 40% minder restafval wordt geproduceerd. De huidige inzamelmethoden (container of tariefzak) worden behouden. Voorgesteld wordt om op termijn het tarief voor restafval te verhogen om het gebruik hiervan extra te ontmoedigen (meer informatie over voorgestelde tariefwijzigingen in paragraaf 3.6).

GFT

GFT wordt momenteel tweewekelijks ingezameld. De wens van enkele raadsleden om dit in de zomermaanden te verhogen blijkt in de praktijk te worden gebruikt door 7% van de huishoudens in gemeenten met wekelijkse inzameling. De meerkosten van 13 extra inzamelrondes tijdens de warmere periode zijn door RWM begroot op € 6,50 per huishouden. Vanwege het gebruik van deze extra service door een kleine groep huishoudens en de daarmee gepaard gaande kosten wordt geadviseerd hieraan geen invulling te geven en een inzamelfrequentie van 26 keer per jaar te hanteren.

Het 'gratis' (kosteloos) laten aanbieden van GFT bevordert de afvalscheiding (minder interessant om gratis GFT bij 'duur' restafval te voegen). Dit is reeds in tientallen gemeenten met succes ingevoerd. Door het gratis laten aanbieden van GFT vallen enerzijds de diftarinkomsten weg en stijgen anderzijds de verwerkingskosten voor extra GFT, wat tezamen een mogelijk tekort op de begroting geeft van € 12 per huishouden. Daarom wordt geadviseerd een stapsgewijze verlaging van het GFT-tarief in te voeren en de verlaging te laten afhangen van de eventuele besparing op PMD en restafval door de bovenvermelde wijzigingen (meer informatie over voorgestelde tariefwijzigingen is opgenomen in paragraaf 3.6).

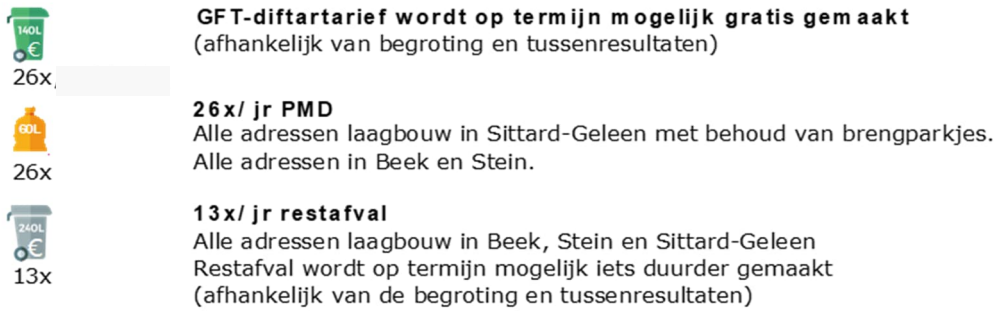
De onderbouwing voor bovenstaande adviezen berust in de volgende punten:

1. In gemeenten met soortgelijke inzameling levert dit ± 85 kg/p/j restafval op. Dit is een significante vermindering ten opzichte van de hoeveelheid zoals nu in de Wm-gemeenten wordt ingezameld;
2. De doelstelling van maximaal 100 kg /p/j restafval in 2025 wordt hiermee dan ook voor een belangrijk deel behaald (er moet ook minder grof restafval worden gemaakt);
3. De wijziging ligt binnen de bekende scheidingsregels en routines van de inwoners;
4. Er zijn geen investeringen nodig voor de laagbouw;
5. De methode is goed inpasbaar voor het inzamelbedrijf RWM;
6. Raming van de inzamelkosten zijn gebaseerd op informatie verstrekt door RWM;
7. De kwaliteit van de grondstoffen blijft op een vergelijkbaar niveau;
8. Op grond van ervaringen in andere gemeenten die deze inzamelfrequenties hebben ingevoerd ontstaan geen structurele extra bijplaatsingen en dump;
9. De adviezen sluiten aan op de huidige verwerkingsmogelijkheden voor GFT, PMD en restafval.

Vanwege de benodigde voorbereidingstijd en het juiste moment voor communicatie naar de inwoners wordt geadviseerd de wijzigingen door te voeren per 1 januari 2023.

Resumerend wordt in afbeelding 14 voor het traject tot 2025 de volgende inzamelfrequentie voor laagbouw geadviseerd.

Afbeelding 14 Voorgestelde maatregel doelen 2025

Meerwaarde, kosten en opbrengsten

De meerwaarde, kosten en opbrengsten (met diftarverlaging GFT) voor de WM-gemeenten zijn als volgt voor 2023 en 2025 geraamd (basisjaar 2019).

Tabel 1 Meerwaarde, kosten en opbrengsten 2023-2025

	Beek		Sittard-Geleen		Stein	
GFT	14 kg/p/j	20%	31 kg/p/j	48%	14 kg/p/j	20%
PMD	5 kg/p/j	21%	4 kg/p/j	20%	6 kg/p/j	25%
Rest	-48 kg/p/jr	-40%	-46 kg/p/j	-40%	-46 kg/p/j	-40%
Kosten 2023	- € 35.400	-10%	- € 45.700	-2%	- € 45.200	-8%
Kosten 2025	- € 53.349	-12%	- € 105.346	-5%	- € 26.710	-4%

De jaren 2023 en 2025 zijn in tabel 1 gekozen vanwege het geplande jaar van invoering 2023 en de sterkere kostenstijging die is voorzien voor 2025. Afzonderlijk per afvalstroom worden hogere en lagere kosten voorzien. Tezamen wordt een lichte besparing voorzien. De effecten verschillen per gemeente als gevolg van de huidige verschillen op het vlak van prestaties (kg/p/j grondstoffen en restafval) en logistieke situatie (bijvoorbeeld halve of volle vrachten na inzameldag). Zie bijlage 3 voor een gedetailleerder overzicht per gemeente van 2023 en 2025.

Bij gewijzigde inzamelfrequenties dient aandacht besteed te worden aan een aparte doelgroep en afvalstroom. Het betreft de huishoudens met incontinentiemateriaal, luiers en/of stomamateriaal.

Maatwerk voor huishoudens met incontinentiematerieel en luiers

Volgens Milieucentraal draagt een kindje gemiddeld 150 luiers per maand wat neerkomt op 25 kilo afval in het geval dat wegwerpluiers worden gebruikt. Na grofweg 5.400 luiers / 900 kilo afval is een gemiddeld kind zindelijk. Wasbare luiers geven minder afval en minder CO_2-uitstoot dan wegwerpluiers en zijn bovendien gemiddeld € 500 goedkoper per kind. De initiële aanschafkosten van wasbare luiers zijn echter stukken hoger; een startpakket kost € 400 per kind.

Stomamateriaal

Ongeveer 250 huishoudens in de WM-gemeenten maken thuis gebruik van stomamateriaal. Deze kleine groep huishoudens heeft daardoor een bovengemiddeld volume aan restafval (80-120 kg/p/j) met veel geuroverlast. In alle gemeenten is een financiële tegemoetkoming geregeld in de Verordening Afvalstoffenheffing vanwege de extra hoeveelheid restafval. Deze regeling is gebaseerd op de situatie van tweewekelijkse afvoer. De voorgestelde wijziging naar vierwekelijkse afvoer kan leiden tot extra geuroverlast. Dat kan worden verholpen door gebruikte stoma's in luchtdicht afgesloten zakken of desnoods in vershoudzakken of vacuümzakken te bewaren. Bij goed sorteren van het restaval blijft voldoende ruimte aanwezig in de restafvalcontainer: stomamateriaal geeft maximaal 480 l/p/j, wat neerkomt 15% containervolume. Een goede uitleg hierover naar deze huishoudens is noodzakelijk. De bovenstaande werkwijze is goedkoop en sluit goed aan op de huidige situatie. De financiële tegemoetkoming voor extra restafval zal daarom ongewijzigd worden voortgezet.

Stomamateriaal kan geur- en vochtdicht worden bewaard in een goed afgesloten zak of desgewenst een vacuümzak.
Dat voorkomt geurproblemen in de restafvalcontainer.

Voor huishoudens met incontinentiemateriaal en luiers ontstaat ongerief door de verlaagde inzamelservice voor restafval. Voor de WM-gemeenten gaat het afgerond om 10.000 huishoudens[3]. Voor deze stroom is op Limburgse schaal een contract afgesloten voor recycling. Dat maakt inzameling interessant voor een betere afvalscheiding en minder restafval voor de betreffende huishoudens (inclusief oppasgezinnen). De capaciteit van Nederlands enige recyclinginstallatie is echter afgevuld. Nieuwe recyclingcapaciteit wordt verwacht in 2025. Tot 2025 zal voor deze huishoudens als volgt maatwerk worden geleverd.

Naar waarschijnlijkheid gebruikt circa 15% van alle huishoudens luiers en/of incontinentiemateriaal. Tot heden gaan de luiers mee met het restafval. Huishoudens betalen voor het aanbieden van hun gebruikte luiers en/of incontinentiemateriaal.

Voor het afzonderlijk inzamelen van luiers kan een breng-, haalservice of beide methoden worden ingesteld. Een brengservice zal naar verwachting de afvalstoffenheffing met 4 €/huishouden verhogen voor alle huishoudens.

Een alternatief is het 'tijdelijk' verstrekken van een toegangspas voor een OGI voor restafval. Dit als aanvulling op hun restafvalcontainer aan huis. De kosten voor de betreffende huishoudens (diftar op restafval) blijven daarmee onveranderd ten opzichte van de huidige situatie.

Wij stellen een toegangspas voor een OGI voor restafval beschikbaar voor huishoudens met incontinentie-materiaal en/of luiers. Deze moet worden aangevraagd door geïnteresseerden en wordt aangeboden bij de inschrijving van een pasgeborene. Het opzetten van een aparte inzamelstructuur voor dit materiaal is relevant voor 15% van de huishoudens hetgeen voor alle huishoudens een tariefsverhoging van € 4,00 betekent. Door niet te kiezen voor een aparte inzamelstructuur maar voor een pasjessysteem met oplopend diftartarief wordt 225 k€ bespaard.

Meerwaarde, kosten en opbrengsten

25 K€ eenmalig voor het voorzien van de huidige huishoudens en 10 K€ voor structurele kosten.

[3] Bron: CBS (https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/ met selectie op bevolking, leeftijd, regio, Beek, Sittard-Geleen en Stein)
Bron: Stichting Continentie Nederland (https://continentie-stichting.nl/cijfers-incontinentie-0)

3.3 Inzamelservice bij hoogbouw

Bewoners van hoogbouw en delen van het centrum hebben in de huidige situatie niet de mogelijkheid om GFE apart in te zamelen. In paragraaf 2.2 is reeds aangegeven dat fijn restafval dat aan huis ingezameld wordt een aanzienlijk aandeel GFT/GFE bevat (afbeelding 2).

Tussen 1992 en 2010 is GFE afzonderlijk ingezameld bij 50 hoogbouwlocaties in Geleen. Deze service werd beëindigd door stankoverlast en sterk vervuild GFT. Overlast ontstond doordat gebruikers hun GFE 'los' in de inworptrommel wierpen. Vervuiling kwam doordat gebruikers ook jus, frituurvet en plastic zakjes bij het GFE deden.

Tot enkele jaren terug was de inzameling van GFE in de hoogbouw weinig succesvol in Nederlandse gemeenten. In tegenstelling tot inwoners in het buitenland (zoals de Noord-Italiaanse steden als Milaan waar ± 80 kg/p/j GFE wordt ingezameld en vele Scandinavische steden met goede resultaten) lijken weinig hoogbouwbewoners in Nederland hun GFE-afval te willen scheiden.

In de afgelopen jaren heeft Rijkswaterstaat samen met de G4-gemeenten onderzoek gedaan naar scheiding van GFE in de hoogbouw. Praktijkproeven geven een wisselend beeld in de G4 gemeenten. Een extra uitdaging in deze gemeenten is het ontbreken van prikkels voor afvalscheiding. De potentie voor verdere scheiding is wel aanwezig, er blijkt nog ± 50-60 kg/p/j GFE in het restafval te herwinnen als grondstof. Naast de G4-gemeenten is de afzonderlijke inzameling van GFE ook beproefd in andere steden. De Rd4-gemeenten en Delft behalen daarmee goede resultaten. Met meer service en vrijwillige deelname wordt een goed resultaat behaalt zonder overlast en vervuiling

Voor hoogbouw en centrumdelen in de WM-gemeenten valt hier dus zeker winst te behalen. Deze winst is noodzakelijk voor het behalen van de doelstelling van maximaal 100 kg/p/j restafval in 2025. Daarom worden proeven geadviseerd voor het scheiden van GFE(tensresten) bij deze huishoudens.

Om inzameling bij hoogbouw en delen van het centrum succesvol te maken dienen enkele knelpunten te worden aangepakt. De belangrijkste knelpunten zijn:

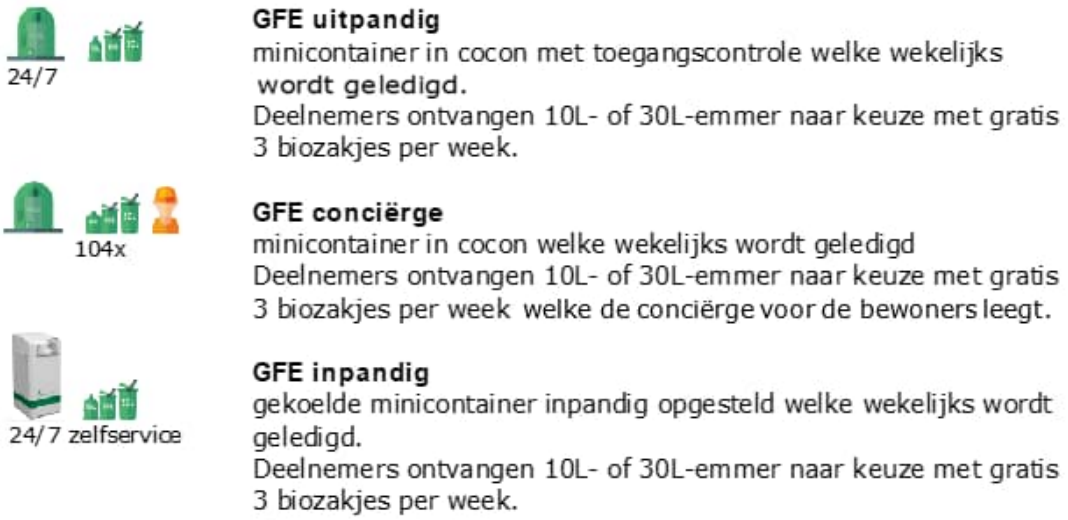
- Gebrek aan ruimte binnen én buiten.
- Anonieme collectieve voorzieningen die 'van niemand zijn'.
- Gebrek aan sociale cohesie en controle.
- Mate van verhuizingen.

Om de knelpunten aan te pakken is het belangrijk een ontwerp van inzameling te hebben waarbij bewoners de capaciteit hebben (kunnen), de motivatie hebben (willen) en in de juiste gelegenheid zijn (infrastructuur). Deze drie factoren worden in drie proeven nader uitgewerkt in samenwerking met de bewoners van de hoogbouwlocaties. Om hier nader invulling aan te geven worden voor de hoogbouw de volgende maatregelen geadviseerd:

- Gescheiden inzameling van GFE en vermindering op de service op restafval.
- De kwaliteit van PMD bij deze huishoudens verbeteren door deze inzameling te wijzigen.

De gemeenten organiseren en evalueren op drie locaties GFE-pilots (GFEtensresten) bij hoogbouwcomplexen met specifieke inzamelmiddelen buiten, in het complex en bij de inwoners thuis. Mogelijk aangevuld met extra service door een conciërge en/of grondstoffencoach. Aanvullend optimaliseren wij voor de hoogbouw PMD en restafval. Om te komen tot een hogere kwaliteit PMD wordt overgeschakeld op inzameling met zakken. Hierbij wordt opgemerkt dat in Stein reeds inzameling van PMD in zakken plaatsvindt bij hoogbouw. De vrijkomende verzamelcontainers worden ingezet voor inzameling van papier. De toegang tot OGI's voor restafval blijft onbeperkt, maar vanaf 52 inworpen (60 liter) en 104 inworpen (30 liter) zal het diftartarief stapsgewijs oplopen. Door het inzamelen van GFE en afzonderlijk inzamelen van PMD in zakken zal de kwaliteit van deze afvalstromen verbeteren. Door een oplopend diftartarief zal de hoeveelheid restafval iets verminderen. In afbeelding 15 zijn de maatregelen samengevat.

Afbeelding 15 Samenvatting maatregelen

Meerwaarde, kosten en opbrengsten

Voor het beproeven van de drie methoden in de hoogbouw dient rekening te worden gehouden met een eenmalig budget van 300 K€ (pilot inclusief evaluatie).

De verwachte meerwaarde en opbrengsten voor de WM-gemeenten zijn als volgt geraamd (zie tabel 2) voor een situatie waarin de pilot succesvol is opgeschaald in 2024 (verschil ten opzichte van het basisjaar 2019).

Tabel 2 Meerwaarde en raming verschil

	Raming verschil	
GFT	30 kg/p/j	
PMD	11 kg/p/j	36%
Rest	-41 kg/p/j	-39%
Kosten 2023	€ 60.310	6%
Kosten 2025	€ 47.000	4%

Naar verwachting zal gescheiden inzameling van GFE leiden tot meerkosten als gevolg van een extra daarvoor benodigde logistiek. De geraamde kosten zijn exclusief kosten voor ombouw tot en beheer van papiercontainers. Zie bijlage 4 voor de onderbouwing van de kosten voor de pilot en een structurele situatie.

3.4 Brengvoorzieningen in de wijk

Uit Nederlandse onderzoeken blijkt de kwaliteit van grondstoffen lager bij brengvoorzieningen in de wijk. De kwaliteit loopt terug voor alle afvalstromen. Recentelijk is dit beeld voor de WM-gemeenten bevestigd voor de recycleparkjes: tot soms 52% vervuiling is vastgesteld in OGI's voor PMD. Als gevolg van deze vervuiling maken de gemeente dubbele kosten voor PMD: een verlies van inkomsten gekoppeld aan te maken kosten voor verbranding.

Ondanks de mindere kwaliteit van de afvalstromen bij de brengvoorzieningen is het wel een service naar de inwoners van de gemeenten. Geadviseerd wordt een herbeoordeling te maken van de wenselijkheid van deze service nadat de effecten zichtbaar zijn van invoering van de maatregelen voor GFT, PMD en restafval.

3.5 Kringloopbedrijven en milieuparken

De vijf milieuparken binnen de WM-gemeenten zijn verouderd. De afgelopen jaren zijn geen veranderingen of moderniseringen doorgevoerd. De wettelijk voorgeschreven in te zamelen afvalstromen kunnen daardoor niet allemaal apart ingezameld worden. Daarnaast vragen het huidig beleid en regelgeving om meer hergebruik en recycling. Dat vraagt ook aanpassingen van de bestaande milieuparken.

Verder is het momenteel mogelijk om op de milieuparken restafvalzakken in te leveren. Als gevolg van deze service wordt gemiddeld 9 kg/p/j fijn restafval ingeleverd op de milieuparken in Sittard-Geleen. Het gegeven dat afval brengen goedkoper is dan afval ophalen wordt volledig overschaduwd door enerzijds een slechtere kwaliteit en scheiding van het afval en anderzijds met het oog op de plaats op de milieuparken. Bovendien neemt de hoeveelheid restafval hierdoor niet af. Het bij de milieuparken aanbieden van restafval is dan ook een ongewenste situatie.

Momenteel is er een verschil in tarief voor restafval tussen de restafvalcontainer (€ 0,26/kg) en milieupark (€ 0,20/kg). Dit verschil bevordert de ongewenste situatie. Uit Brits wetenschappelijk onderzoek blijkt dat 50% van de mensen prijsgevoelig zijn/handelen. Goedkoper aanbieden op het milieupark kan daardoor leiden tot toename van zakken restafval. Kenmerkend daarbij is dat het afval in deze zakken minder gescheiden wordt. Door deze situatie in stand te houden neemt de totale hoeveelheid restafval niet af. De doelstelling om minder afval te produceren wordt hierdoor niet ondersteund. De huidige productie van restafval wordt door het verschil in tarief eerder in stand gehouden dan dat het bijdraagt aan de doelstelling. Indien het inzamelsysteem voor fijn restafval gewijzigd wordt van tweewekelijks naar vierwekelijks, zal het aanbod restafval op milieuparken hoogstwaarschijnlijk toenemen. Dit aspect is verder uitgewerkt in paragraaf 3.6 Afvalstoffenheffing

Het ontmoedigen of zelfs verbieden van restafvalzakken op milieuparken is een mogelijkheid. Inwoners die 'opruimen' kunnen hun opgeruimde spullen allereerst in dozen of bakken naar de kringloop brengen en vervolgens naar het milieupark. Met dozen en bakken kan beter worden gesorteerd op de milieuparken. Het risico bij een verbod is dumping in de openbare ruimte.

Geadviseerd wordt om het beleid ten aanzien van aanbieden van restafval op milieuparken aan te passen. In ieder geval dient het tarief daarbij gelijk te worden getrokken met het tarief van de restafvalcontainers en bij voorkeur een hoger tarief voor restafvalzakken die worden aangeboden op de milieuparken.

Om de milieuparken aan te passen aan de huidige vereisten zal een stappenplan worden opgesteld. Na aanpassing zal inzameling van afval in het milieupark resulteren in meer hergebruik en recycling.

Meerwaarde, kosten en opbrengsten

Gelijke tarieven voor restafval aan huis en op het milieupark stimuleren afvalscheiding. Het stappenplan kan fysieke ingrepen aandragen voor verdere verbetering van de afvalscheiding en het laten voldoen van alle milieuparken aan de regelgeving. De hiermee gemoeid gaande eenmalige kosten zijn 50 K€. Mogelijke besparingen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

3.6 Afvalstoffenheffing (kosten en opbrengsten)

In afbeelding 3 (hoofdstuk 2 grafiek kostenontwikkeling) is de verwachte kostenontwikkeling weergegeven van restafval tot het jaar 2030. De Rijksoverheid maakt het restafval duurder door een CO_2-heffing die sprongsgewijs duurder wordt tussen 2025 en 2030. De grondstoffenmarkt zal door de CO_2-heffing een impuls krijgen, waardoor ook herbruikbare afvalstoffen (grondstoffen) in waarde zullen stijgen.

Het behalen van de doelstellingen van maximaal 100 kg/p/j in 2025 en maximaal 30 kg/p/j in 2030 zal beide ontwikkelingen gunstig beïnvloeden. Minder restafval en meer grondstoffen geeft een dubbel rendement: een besparing op restafval en gelijktijdig opbrengsten uit grondstoffen.

Alle kosten en opbrengsten van het huishoudelijk afvalbeheer (afval en herbruikbare grondstoffen) worden met de inwoners verrekend zonder winstoogmerk. Dat wordt elk jaar geregeld in de Verordening Afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing in de WM-gemeenten wordt daarbij het uitgangspunt gehanteerd van 'de vervuiler betaalt'; het zogenaamde diftar (gedifferentieerde tarieven). Daardoor heeft de afvalstoffenheffing een variabel en een vast deel.

Huishoudens hebben invloed op hun eigen variabele kosten door minder restafval en meer gesorteerde grondstoffen aan te bieden. Elk huishouden betaalt per lediging van een GFT-container of restafvalcontainer.

Gratis GFT

Uit afbeelding 2 (hoofdstuk 2, sorteeranalyse) blijkt het restafval nog zeer veel GFT en overige grondstoffen te bevatten. In het restafval van de WM-gemeenten zit meer GFT dan via de GFT-routes is ingezameld. Beter scheiden van GFT uit restafval is dan ook noodzakelijk. Daarom is in paragraaf 3.2.3 geadviseerd op termijn het aanbieden van GFT "gratis" (kosteloos) te maken.

In de WM-gemeenten is het diftartarief voor GFT lager dan de feitelijke kostprijs en is het diftartarief van restafval psychologisch "duur" gemaakt. Bij aanvang van deze aanpak was het restafval circa 1,5 duurder dan de feitelijke kostprijs, maar in 2019 was deze marge binnen het diftartarief verdwenen. De aanpak in tarief differentiatie wordt in de meeste diftargemeenten toegepast.

Voor geheel gratis (kosteloos) maken van het diftartarief van GFT in 2023 dient het diftartarief van restafval verder te worden verhoogd tot 0,50 €/kg (met behoud van 0,80 €/lediging). Daardoor worden de kosten van GFT (en PMD) geheel gedekt uit de extra inkomsten van het restafval. Een bijna verdubbeld diftartarief voor restafval vergroot het risico op ontwijkgedrag en toename aan vervuiling van GFT en PMD. Dat geeft vervolgens een risico op een grotere onzekerheid over de daadwerkelijke inkomsten. Gratis GFT wordt daarom afgeraden in de huidige uitgangssituatie.

Uniformeren diftartarieven fijn en grof restafval

Er zijn verschillen in het diftartarief tussen tariefzak, inworp in een OGI, gewicht van een restafvalcontainer en wat als restafval wordt aangeboden op milieuparken. Op basis van een gemiddeld gewicht per afvalzak en inworp betaalt een huishouden als volgt in de WM-gemeenten:

Restafval tariefzak	± 0,20 €/kg (gemiddeld 6,5 kg/zak)
Restafval inworp OGI	± 0,23 €/kg (gemiddeld 6,5 kg/zak)
Restafvalcontainer	0,26 €/kg (gewogen)
Restafval milieupark	0,20 €/kg (gewogen)

Deze verschillen veroorzaken extra restafval op de milieuparken. In andere gemeenten met tariefverschillen zijn situaties geconstateerd waarin een buurt om financiële redenen en gemak elke zaterdag een aanhangwagen met restafval naar het milieupark brengt, of de situatie waarbij het milieupark als achtervang wordt gebruikt voor teveel restafval. Dit soort situaties komen hoogstwaarschijnlijk ook voor in de WM-gemeenten. Ook staat dit soort gedrag op gespannen voet met het principe 'de vervuiler betaalt', want het tarief voor restafval op milieuparken is lager dan de kostprijs.

Met de 'wetenschap' dat zowel fijn als grof restafval voor meer dan 80% bestaat uit grondstoffen is dit een onwenselijke situatie. Momenteel wordt 24-37 kg/p/j grof restafval gemaakt in de WM-gemeenten. Die hoeveelheid moet naar 15 kg/p/j voor het behalen van de doelstelling voor minder restafval in 2025. Voor het ontmoedigen van ongewenst gedrag wordt geadviseerd het tarief voor fijn en grof restafval te uniformeren.

Benodigde diftartarieven vanwege de wijzigingen in 2023

Met de voorgestelde wijziging naar vierwekelijks inzamelen van restafval en een oplopend tarief voor gebruik van de OGI's zal de hoeveelheid restafval 40% kleiner worden en de hoeveelheden GFT en PMD toenemen. Daardoor dalen de variabele inkomsten uit restafval, terwijl PMD en GFT hogere uitgaven hebben.

Op basis van verschillende diftartarieven voor restafval is een verkenning gemaakt van de dekkingsgraad voor bekostiging van de kosten voor inzameling en verwerking van GFT, PMD en (fijn) restafval. Deze verkenning bevat geen kosten voor inzamelmiddelen, het schoonhouden van OGI-locaties, het uitbreiden van werkelijk benodigde uren beleid en regie, et cetera. Voor een definitieve bepaling van diftartarieven wordt aangeraden dat RWM en de gemeenten samen de vermelde kosten verfijnen tot een feitelijk kostenniveau.

Ongewijzigde diftartarieven

Uit de onderstaande cijfermatige verkenning van verwachte kosten voor het inzamelen en verwerken van GFT, PMD en restafval en inkomsten uit PMD (zie tabel 3) ontstaat een tekort voor de WM-gemeenten bij ongewijzigd tariefbeleid voor de jaren 2022-2025 (positief getallen zijn kosten, negatieve getallen opbrengsten):

Tabel 3 Verwachte kosten inzamelen en verwerken GFT, PMD en restafval en opbrengsten PMD

	diftartarief	2022	2023	2024	2025
GFT	0,10 €/kg	- k€ 60	k€ 33	k€ 336	k€ 336
PMD		- k€ 97	k€ 352	k€ 352	k€ 352
Rest kilo's	0,26 €/kg	- k€ 61	- k€ 727	- k€ 596	- k€ 442
Rest ledigingen	0,80 €/lediging	- k€ 52	- k€ 29	- k€ 29	- k€ 29
		- k€ 270	- k€ 371	k€ 63	k€ 217

Uit de cijfermatige verkenning volgt in kolom 2022 een indicatief resultaat van globaal -270 K€ voor het jaar 2022. Dit 'batig saldo' was ook in voorgaande jaren aanwezig en is waarschijnlijk de dekking van de kosten van de inzamelmiddelen. Met de voorgestelde gewijzigde inzameling loopt dit saldo op tot -371 K€ in 2023. De voorziene stijging van de verwerkingskosten van GFT en fijn restafval in 2024 slaat dit batig saldo om naar een onderdekking van 63 K€ in 2024. In deze cijfermatige verkenning ontstaat dus een financieel begrotingstekort ten opzichte van 2022 van 330 K€ (270+63 K€). Invoering van CO_2-heffing op restafval zal dit begrotingstekort in 2025 doen oplopen tot 585 K€ in 2025 (270+217 K€).

Vanaf 2024 dient daarom naar verwachting extra dekking te worden gezocht in variabele en vaste lasten die worden doorberekend naar elk huishouden in de WM-gemeenten. De inkomsten kunnen 'vlak' op -270 K€ worden gehouden door de diftartarieven per jaar daarop af te stemmen. Het nadeel daarvan is onbegrip bij een deel van de inwoners doordat de kiloprijs veranderd.

Wijzigingen van de diftartarieven

Met het hoge aandeel GFT en andere grondstoffen in het restafval, de doelstelling van minder restafval, de (sneller) stijgende kosten van restafval en de kosten voor extra te nemen maatregelen gaan wij de diftartarieven als volgt bijstellen vanaf het jaar 2024:

- GFT wordt verlaagd van 0,10 €/kg naar 0,05 €/kg.
- Restafval wordt verhoogd van 0,26 €/kg naar € 0,40 €/kg.
- Restafvalcontainer ledigen wordt verhoogd van 0,80 €/lediging naar 1,00 €/lediging.

De redenen achter de vermelde bedragen zijn:

- Een lagere diftartarief voor GFT zet meer inwoners aan tot het gescheiden aanbieden van GFT.
- Een hogere diftartarief voor restafval financiert de stijgende kosten van GFT en PMD.
- Het psychologisch effect van 'ronde bedragen (0,40 €/kg en 1,00 €/lediging) zet inwoners aan tot het aanbieden van meer grondstoffen en minder restafval.
- Te nemen maatregelen ter verbetering van afgekeurde PMD bieden voorlopig geen betrouwbare 'opbrengst' in de afvalstoffenheffing.

Dit geeft een volgende verwachting van kosten en inkomsten voor de jaren 2024 en 2025:

Tabel 4 kosten en inkomsten 2024-2025

	diftartarief	2022	2023	diftartarief	2024	2025
GFT	0,10 €/kg	- k€ 60	k€ 33	0,05 €/kg	k€ 842	k€ 842
PMD		- k€ 97	k€ 352		k€ 352	k€ 352
Rest kilo's	0,26 €/kg	- k€ 61	- k€ 727	0,40 €/kg	- k€ 1.672.	- k€ 1.518
Rest ledigingen	0,80 €/lediging	- k€ 52	- k€ 29	1,00€/lediging	- k€ 36	- k€ 36
		- k€ 270	- k€ 371		- k€ 514	- k€ 360

Een diftartarief van 0,39 €/kg voor restafval geeft 77 K€ minder inkomsten. Elke Eurocent minder geeft telkens 77 K€ minder inkomsten.

Op grond van de 'eerste signalen' uit de nieuwe regeringscoalitie wordt de afvalstoffenbelasting verdubbeld en de geplande CO_2-heffing gehandhaafd. Tezamen met de verwerkingskosten van restafval geeft dat een verwachte stijging van 0,40 €/kg in 2026 naar 0,45 €/kg in 2030.

Diftarparadox door te weinig restafval

De bekostiging van GFT en PMD is niet meer mogelijk wanneer minder dan 65 kilogram per inwoner per jaar restafval aan huis wordt ingezameld. In dat geval is er 'te weinig' restafval om voldoende inkomsten te hebben voor het dekken van de kosten van GFT en PMD. Voor de doelstelling van 2030 is het daarom raadzaam het gehele stelsel van variabele en vaste lasten te herzien.

Bedrijfsafval

Bedrijfsafval mag niet worden bekostigd via de Verordening Afvalstoffenheffing. Voor de WM-gemeenten zijn er twee mogelijkheden voor het faciliteren van afvalscheiding bij bedrijven:

- RWM contracten laten afsluiten met elk afzonderlijk bedrijf.

In deze optie gaat RWM direct concurreren met commerciële inzamelaars.

- Gemeenten stellen een reinigingsrecht in om de kosten met elk afzonderlijk bedrijf te verrekenen.

In deze optie melden ondernemers zich bij de gemeente en worden vervolgens opgenomen in de inzamelroutes van de huishoudens (PMD uitgezonderd vanwege sectorafspraken).

In beide gevallen mag RWM geen oneerlijke concurrentie maken door inzet van overheidsgeld.
RWM is met de WM-gemeenten bezig met een meerjarenvisie waarin de inzameling van bedrijfsafval wordt overwogen.

3.7 Afvalscheiding stimuleren op scholen

Er is een wens om afvalscheiding te stimuleren op scholen. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. De ervaring leert dat kinderen en jongeren gevoelig zijn voor de effecten van hun eigen gedrag en dat van hun naasten op de planeet. Educatie over de circulaire economie heeft niet alleen effect op de jeugdigen zelf. Jeugdigen zijn uitstekende ambassadeurs voor verantwoord omgaan met grondstoffen.

Om afvalscheiding 'van jongs af aan' te stimuleren en om het voor leerlingen begrijpelijk te houden is een vergelijkbare inzamelstructuur als voor huishoudens ook op school van belang. Op enkele scholen vindt dit al plaats. Echter meer scholen moeten in de gelegenheid worden gesteld om afvalpreventie en afvalscheiding in de klas beter te organiseren. De gemeente en RWM ondersteunen daarin. Dit sluit ook aan op (gewijzigd) Rijksbeleid waarin gemeenten de ruimte wordt geboden om scholen te laten deelnemen in een gemeentelijke inzamelstructuur. Voor kinderen komt daarmee een eenduidig beeld tot stand tussen school en thuissituatie.

In de planperiode beogen wij dit als volgt te versterken:
In samenwerking met RWM komen wij tot een aanbod aan de onderwijsinstellingen in Beek, Sittard-Geleen en Stein om grondstoffen in te zamelen alsof het afval van huishoudens is. Ook de scheidingsregels zijn daarmee gelijk aan die van huishoudens en de scholen krijgen minstens dezelfde hulpmiddelen om aan de scheidingsregels te voldoen. Het aanbod moet voor de onderwijsinstellingen aantrekkelijk zijn. In samenwerking met RWM en verwerkers van de ingezamelde grondstoffen komen wij tot een educatieprogramma over de circulaire economie, gericht op kinderen en jongeren. Dit programma omvat bedrijfsbezoeken om het echte verhaal achter de circulaire economie te laten beleven. De kosten voor de benodigde capaciteit bedragen 10 k€.

3.8 Bijplaatsingen, dump en zwerfafval

Uit onderzoek blijkt een schone openbare ruimte het welzijn te bevorderen en criminaliteit te verminderen. Een vervuilde openbare ruimte bevordert het tegenovergestelde daarvan. Ook vanuit de raadsessies is aandacht gevraagd voor het probleem van bijplaatsingen en dump. In paragraaf 2.6 is reeds verduidelijkt dat de WM-gemeenten als grensgemeenten bovengemiddeld meer last daarvan hebben.

De in voorgaande paragrafen voorgestelde maatregelen voor wijziging van de inzamelfrequenties voor PMD en restafval kunnen kortstondig extra bijplaatsingen en dump veroorzaken als gevolg van afval dat inwoners te veel aanbieden. Dat effect ebt weg zodra de routine ontstaat bij de inzamelaar en inwoners. Daarnaast dragen andere maatregelen naar verwachting bij aan het verminderen van zwerfvuil, zoals het werken met een beperkt aantal inzameldiensten voor de centra (zie paragraaf 3.9), zodat er niet iedere dag afval aan de straat mag staan.

Best practices

In enkele gemeenten lijkt toegangsbeheer voor alle brengvoorzieningen (OGI's) een positief effect te hebben op zowel bijplaatsingen als kwaliteit van de grondstoffen. Bij gemeente Almere waren de bijplaatsingen bij hoogbouw bijna verdwenen na invoering van gescheiden GFE en PMD. Volledig toegangsbeheer op een brengparkje tijdens een hoogbouwproef in Haarlemmermeer gaf ook minder bijplaatsingen. Onbekend is of dit een blijvend effect heeft gehad op de bijplaatsingen in beide gemeenten.

Een nieuwe ontwikkeling is de verantwoordelijkheid die enkele bedrijven hebben genomen voor hun dienstverlening. Enkele bedrijven laten medewerkers de omgeving schoon maken.

Op basis van beschikbare data is het nog niet helemaal duidelijk op welke wijze het beste invulling kan worden gegeven aan een schone openbare ruimte. Wij gaan een studie uitvoeren naar de beste methoden om zwerfafval, dumpingen, bijplaatsingen te voorkomen en daarmee een schonere openbare ruimte te krijgen. Hiervoor moet een eenmalig budget worden gereserveerd van 25 K€.

Meerwaarde, kosten en opbrengsten

Met de eenmalige investering in studie worden effectieve(re) verbetermaatregelen in beeld gebracht waarmee structureel bijplaatsingen, dump en zwerfafval kunnen worden verminderd. Deze vermindering geeft een schonere en veiligere leefomgeving én lagere reinigingskosten. Mogelijke besparingen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

3.9 Ambities, Voornemens

3.9.1 Verbetering afvalscheiding bij lokale ondernemers

Om van de lineaire naar een circulaire economie te gaan zal ook de afvalscheiding bij lokale ondernemers beter georganiseerd moeten worden. In voorliggend uitvoeringsplan is het vertrekput de wens om lokale ondernemers te stimuleren hun afvalscheiding te verbeteren. Om dit punt te kunnen stimuleren zullen wij zelf het goede voorbeeld

geven. Hiervoor zullen bij zowel RWM én de gemeenten veranderingen worden doorgevoerd, zoals het duurzaam inkopen en het gescheiden inzamelen van het afval. Bovendien zal het afval ook gescheiden worden afgevoerd.

Naast de betere scheiding van afval zal een betere bewustwording binnen onze organisaties plaatsvinden. Goede behandeling van grondstoffen binnen de gemeentelijke organisaties en binnen RWM heeft daarnaast een communicatieve meerwaarde die wij zullen benutten.

Naast betere bewustwording en afvalscheiding bij onze organisatie komen ook mogelijkheden voor lokale ondernemers en bedrijven om afval gescheiden in te zamelen en af te voeren. In Nederland zijn hier reeds enkele commerciële initiatieven ontstaan. In onderstaand kader zijn deze nader beschreven.

Voor betere afvalscheiding van bedrijfsafval heeft de Rijksoverheid het programma VANG buitenshuis opgezet.
Ook zijn een aantal commerciële initiatieven ontstaan zoals:

a) White label inzameling; één vuilniswagen voor alle commerciële containers in een gebied.
De White label inzameling is een methode die vooral een efficiëntere inzameling van restafval mogelijk maakt door gebruik van minder voertuigen voor eenzelfde volume. Voor afvalscheiding blijft deze maatregel vooralsnog oneconomisch voor commerciële bedrijven. (Deze methode wordt gestimuleerd door de internationale inzamelaars Renewi en PreZero (voorheen Suez Nederland) en vormt een bedreiging voor lokale inzamelaars).

b) Gelijktijdige inzameling van meerdere stromen door kleinschalige bedrijfjes, bijvoorbeeld met behulp van bakfietsen en studenten of idealistisch gedreven ondernemers. De werkvorm van dit soort bedrijfjes biedt vooralsnog onvoldoende schaalgrootte en is daardoor gemiddeld duurder dan een gangbare inzamelaar.

c) Inzameling van stromen, zoals koffiedrab en sinaasappelschillen die tot publicitair interessante eindproducten worden opgewerkt (vb. oesterzwammen en biologische zeep). De logistiek is duur voor deze kleine stromen waardoor alleen bedrijven deze service gebruiken die vanuit een diepere motivatie bereid zijn een hogere prijs te betalen.

Afvalscheiding van bedrijfsmatige stromen met gelijkaardige kenmerken als de huishoudelijke stromen heeft de grootste kans van slagen als dit wordt mogelijk gemaakt binnen de gemeentelijke inzamelstructuren. Door toelating tot de gemeentelijke inzameling worden de drempels voor afvalscheiding voor goedwillende bedrijven en organisaties weggenomen.

RWM gaat onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden hoe en op welke wijze zij bedrijven en instellingen kunnen ondersteunen bij en stimuleren van afvalscheiding. RWM doet hiervoor een aanbod aan de bedrijven en instellingen. Daarnaast gaat RWM onderzoeken hoe en op welke manier zij bedrijven hierin verder kunnen ondersteunen.

Deze activiteiten hebben invloed op de activiteiten en organisatie van RWM zoals nu aanwezig zijn. RWM stelt intern een meerjaren strategie van activiteiten vast. Aan de hand van deze strategie moet duidelijk worden wat voor consequenties dit heeft voor de organisatie van RWM.

Overigens dient opgemerkt te worden dat de gemeente geen bedrijfsmatig PMD mag samenvoegen met huishoudelijk PMD binnen de afspraken met het verpakkend bedrijfsleven; zij vergoeden alleen PMD afkomstig uit particuliere huishoudens. Voor inzameling van bedrijfsmatig PMD dient dus een andere oplossing te worden gevonden.

In het kern-winkelgebied van de gemeenten is sprake van een versnippert beeld van afvalinzameling, waarbij weinig scheiding van afvalstromen plaatsvindt. Bovendien zijn verschillende afvalinzamelaars actief. De afvalinzameling vindt daardoor continue plaats met de nodige overlast voor winkelend publiek. Bijkomend aspect is het verrommeld beeld in de winkelstraat door het aanbod van de afvalstromen. Verrommeling en overlast hebben daarbij direct invloed op het stadsbeeld en de leefbaarheid in die winkelgebieden.

Om ook hieraan een verbeterslag toe te brengen wordt voorgesteld om slechts een beperkt aantal reinigingsdiensten toe te laten voor inzameling van bedrijfsafval. De WM-gemeenten kunnen nadere regels opleggen via de Afvalstoffenverordening. Daarmee kan de afvalinzameling in aangewezen gebieden (vb. centra) worden gereguleerd. Ook kunnen nadere regels worden opgelegd ter beperking of voorkoming van nadelige effecten van bedrijfsactiviteiten. Hierdoor kan in enkele gangen door slechts enkele firma's de inzamelroutes worden gereden. Overlast voor winkelend publiek, ondernemers en bewoners neemt daardoor af, terwijl de afvalstromen beter gescheiden ingezameld kunnen worden. De inzamelstructuur wordt afgestemd met de ondernemers en bewoners en zal eveneens afgestemd worden met de inzamelstructuur van huishoudelijk afval die parallel daaraan in die gebieden loopt.

Voor het toelaten van bedrijven en organisaties tot de gemeentelijke inzamelstructuur is een reinigingsrecht noodzakelijk. De hierbij vast te stellen gedifferentieerde tarieven en vastrecht kunnen afwijken van de afvalstoffenheffing. Op deze wijze kan maatwerk worden geleverd voor inwoners en ondernemers. Dit aspect is bovenstaand (3.6 Afvalstoffenheffing) beschreven.

3.9.2 Elektrificeren transport

De overheid heeft bepaald dat voertuigen in binnensteden vanaf 2030 emissieloos moeten zijn. Nieuwe bestel- en vrachtauto's die op kenteken worden gezet moeten zero-emissie aan de uitlaat zijn om in de zero-emissiezone voor stadslogistiek in te mogen. Bij vervanging van voertuigen wordt getoetst op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de nationale beleidsregel voor emissieloze binnensteden in 2030.

RWM en gemeente zullen bij vervanging van transport de afweging maken op welke wijze invulling gegeven wordt aan de vervanging om aan deze doelstelling te voldoen. Voor de aanschaf van elektrisch transport dient men per te vervangen vrachtwagen rekening te houden met hogere aanschafkosten. Daarnaast komt (eenmalig) de kosten voor de aanleg van de benodigde infrastructuur voor laden.

Een samenvatting van alle maatregelen is opgenomen in bijlage 5.

3.10 Huishoudboekje op orde voor invoering maatregelen 2025

3.10.1 Beleid, regie en uitvoering

Voor het Beleidskader en het Uitvoeringsplan is het raadsmodel gehanteerd waarin de raad in een vroegtijdig stadium van het planvormingsproces is betrokken. Voor de voorbereiding, implementatie en evaluatie van pilots hebben raadsleden hun voorkeur voor inwoners-participatie aangegeven. Dit sluit goed aan bij de voorschriften over participatie die van kracht worden bij de verwachte invoering van de Omgevingswet in 2022/2023.

Beleid en regie

Voor het beheersbaar houden van de kosten zal de omslag van afval naar grondstof tot 2030 ingrijpend moeten zijn. In dit uitvoeringsplan zijn daarvoor een groot aantal maatregelen opgenomen, verdeeld over de tijdvakken 2023-2025 en 2026-2030. Deze maatregelen moeten zowel voorbereid, ingevoerd, gemonitord, geëvalueerd als bijgestuurd worden, naast de huidige periodieke werkzaamheden binnen het politieke proces.
RWM verzorgt sinds 2010 het operationele deel van 'regie voor grondstoffenbeheer en reiniging'. Een deel van de werkzaamheden, zoals beleidszaken, wordt door de gemeenten uitgevoerd. Zoals in hoofdstuk 2 reeds is aangegeven is de beschikbare capaciteit bij de gemeenten ontoereikend voor de taken die er nu liggen.

Het uitbesteden van beleidscapaciteit aan het inzamelbedrijf geeft het risico dat operationele boven beleidsmatige afwegingen dominant worden. Dat is zowel nadelig voor het dossier als voor aangrenzende thema's. Uitbesteden aan een extern deskundige is interessant voor incidentele of specialistische activiteiten, maar voor structurele werkzaamheden staan externen doorgaans te ver van de lokale politiek. De gemeenten moeten voor RWM een goede sparringpartner zijn met inhoudelijke en procesmatige kennis van de afspraken.

Aanvullend is daarom ambtelijke capaciteit vereist voor een goede vertaling en tijdige uitvoering, monitoring, evaluatie en bijsturing van het Beleidskader, Uitvoeringsplan en de pilots en daarnaast ook het tijdig waarnemen van en inspelen op nieuwe (regionale) ontwikkelingen. Daarnaast moet regie worden gevoerd op een goede uitvoering van de overeenkomst die met RWM is gesloten (contractbeheer en begeleiding van RWM), alsook op de dagelijkse operationele gang van zaken binnen de gemeenten met betrekking tot de inzameling van afval en grondstoffen. Het is duidelijk dat de huidige ambtelijke capaciteit daarvoor niet toereikend is. Daarom wordt geadviseerd de ambtelijke capaciteit te vergroten tot de totale ambtelijke capaciteit zoals opgenomen in tabel 5. De aanwezige en uitbreiding van capaciteit bij RWM is buiten beschouwing gelaten in dit uitvoeringsplan.

Tabel 5 Advies vergroten ambtelijke capaciteit

	Beek	*Sittard-Geleen*	*Stein*
Beleid en grondstoffenbeheer	*0,5 fte*	*1,0 fte*	*0,5 fte*
Regie en grondstoffenbeheer	*1,0 fte*	*2,0 fte*	*1,0 fte*
Beleid en reiniging	*0,5 fte*	*1,0 fte*	*0,5 fte*
Regie en reiniging	*0,5 fte*	*1,0 fte*	*0,5 fte*

* grondstoffenbeheer betreft het vormgeven van beleid gericht op de circulaire economie, inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, de omslag van afval naar grondstoffen, professioneel contractbeheer en het laten verwijderen van bijplaatsingen in de inzamelstructuur. In de meeste gemeenten wordt deze taak afzonderlijk van andere taken uitgevoerd. RWM neemt ook taken inzake Regie, Grondstoffenbeheer en Reiniging voor haar rekening. Deze zijn niet in deze tabel opgenomen.

** reiniging betreft het schoonhouden van de openbare ruimte; waaronder opruimen van dumpingen en zwerfafval, kolken reinigen, evenementen en markten reinigen, ongediertebestrijding, wegen vegen en gladheidsbestrijding. Deze taken worden in veel gemeenten gesplitst uitgevoerd: dump en zwerfafval bij groenbeheer, kolken reinigen bij rioolbeheer en vegen bij wegbeheer, etc

De kosten voor het uitbreiden van de ambtelijke capaciteit bedragen ± 95 K€ voor 1 fte beleid en ± 85 K€ voor1 fte regie. Deze kosten worden structureel verwerkt in de gemeentelijke begrotingen.

Het advies over de capaciteit is gebaseerd op de volgende ervaringscijfers:

- Helmond (91.500 inwoners) heeft gekozen voor een raadsmodel (raad wordt betrokken, inwoners niet). Naast het inzamelbedrijf met andere gemeenten heeft Helmond een eigen beleidsadviseur en twee regievoerders.
- Venlo (100.500 inwoners) heeft gekozen voor het raadsmodel. Zonder eigen inzamelbedrijf heeft Venlo 1 beleidsadviseur en 3 regievoerders.
- Weert (50.000 inwoners) heeft gekozen voor een raadsmodel. Zonder eigen inzamelbedrijf heeft Weert 1 beleidsadviseur en 1 regievoerder.
- Maastricht (122.000 inwoners) heeft gekozen voor het participatiemodel (raad en inwoners worden betrokken). Naast het eigen inzamelbedrijf heeft de gemeente 2 beleidsadviseurs die zich bezighouden met de omslag door participatie naast enkele medewerkers die zich op de regie van het inzamelbedrijf toeleggen.

Uitvoeringsovereenkomst

Voor de uitvoering van de inzameling van afval en grondstoffen hebben de gemeenten met RWM N.V. per 1 januari 2011 een overeenkomst voor onbepaalde tijd met een minimum van 10 jaar afgesloten. Deze overeenkomst bestaat uit een Basisovereenkomst en een Productovereenkomst, waarbij de eerste prevaleert en de laatste vooral een lijst is van wederzijds overeengekomen afspraken en voorschriften. In de intenties van de Basisovereenkomst staat naast vermelding van de wettelijke zorgplicht voor huishoudelijk afval en aanverwante zaken ook vermeld dat RWM een structurele samenwerkingsrelatie aangaat met het Regionaal Werkbedrijf Vidar om waar passend en mogelijk medewerkers in het kader van de sociale werkvoorziening of anderszins werkzaam op basis van gesubsidieerde arbeid in te zetten voor de uit te voeren taken. Ter versterking van deze wens is de intentie opgenomen in de statutaire taak van RWM. Opmerkelijk genoeg ontbreekt deze intentie volledig in de Productovereenkomst.

Door RWM is hieraan invulling gegeven door de inzet van medewerkers van Vizia (Vidar) bij bijvoorbeeld milieuparken, textielrecycling en papierinzameling. Doordat Vixia (Vidar) geen medewerkers meer kan leveren worden momenteel geen medewerkers meer ingezet van Vidar.

Wat ook opvalt is dat Artikel 3.4 van de Basisovereenkomst strijdig is met de intentie van sociaal werk; 'Partijen hebben een gezamenlijke intentie gericht op handhaving en zo mogelijk verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening tegen een verlaging van de kosten daarvan.' Deze strijdigheid wordt versterkt in Artikel 4.1 van de Productovereenkomst: 'De NV heeft als primaire doelstelling om de opgedragen taken adequaat en zo efficiënt mogelijk uit te voeren conform het daarbij aangegeven kwaliteitsniveau.'

Als wij voor de komende planperiode sociaal werk willen organiseren, dan dienen wij afspraken hieromtrent toe te voegen aan de Productovereenkomst op basis van Artikel 4.3 van de Basisovereenkomst. Het is daarbij raadzaam het sociaal domein en het Regionaal Werkbedrijf Vidar verder hierin te betrekken. Naast dit voorname aandachtspunt zijn er talloze aandachtspunten die actualisatie behoeven.

Samenvattend kan worden gesteld dat zowel de Basisovereenkomst als de Productovereenkomst na bekrachtiging nimmer zijn bijgesteld. De nieuwe contractperiode biedt een nieuwe kans om de overeenkomsten en de onderlinge samenwerking te actualiseren voor de volgende periode van tien jaar:

- Wij voegen een apart hoofdstuk toe aan de Productovereenkomst waarin het bevorderen van de gesubsidieerde arbeid binnen het werkveld van RWM wordt geregeld. Dit doen wij in samenspraak met RWM, Regionaal Werkbedrijf Vidar en de sociale afdelingen van de gemeenten.
- Wij actualiseren de Basisovereenkomst en Productovereenkomst en herschrijven gelijktijdig passages die strijdig zijn met de intenties van de Basisovereenkomst en het Beleidskader en Uitvoeringsplan.

3.10.2 Monitoring en evaluatie doelen

Om te controleren of de gestelde doelen uit het Beleidskader in zicht komen en uiteindelijk behaald worden is monitoring en evaluatie noodzakelijk.

Percentage afvalscheiding ongeschikt voor benchmark

Afvalscheiding als percentage op de totale hoeveelheid huishoudelijk afval wordt al decennia vanuit de Rijksoverheid als benchmark gezien voor de milieuprestaties van gemeenten. Voor de WM-gemeenten wordt dit generieke percentage als prestatie-indicator niet gebruikt, omdat dit percentage een zeer vertekend beeld geeft. Eenzelfde inzamelmodel in Beek zal met vrij grote zekerheid nimmer eenzelfde percentage als in Sittard-Geleen of Stein geven. Het percentage wordt onder meer bepaald door factoren als veel/weinig tuinbezit, verhouding laag-/ hoogbouw en het acceptatiebeleid op de milieustraat. Dit percentage daalt aanzienlijk als bijvoorbeeld de poort van de milieustraat 'letterlijk' zou worden gesloten voor bijvoorbeeld puin of groen. Dat maakt dit percentage ook minder relevant voor de beeldvorming op eigen prestaties van de WM-gemeenten.

Prestatie-indicatoren

De te leveren prestaties zullen worden getoetst aan de volgende prestatie-indicatoren:

- Hoeveelheid GFT, PMD en (grof) restafval (uitgedrukt in kg/p/j).
- Samenstelling restafval (per afvalstroom in % van restafval).
- Hoeveelheid reinigingsdienstenafval (uitgedrukt in kg/p/j) als indicator voor zwerfafval, bijplaatsingen en dump. In overleg met RWM en het eigen werkbedrijf worden maatregelen ingevoerd voor aparte registratie hiervan vanuit de bronnen 'zwerfafval', 'bijplaatsingen' en 'dump'.
- Kwaliteit grondstoffen (in % ongewenst materiaal van PMD, GFT en papier):
  De kwaliteit van grondstoffen leidt in veel gemeenten tot afkeur door en daarmee dispuut met afnemers. Daarvoor is het wenselijk dat samenstellingsonderzoek wordt uitgevoerd ter bepaling van de kwaliteit van in elk geval PMD en GFT. RWM zal bovendien proactief moeten 'schouwen' en daarmee voortijds stoorstoffen en afgekeurde vrachten helpen voorkomen.
- CO_2-besparing (uitgedrukt in ton CO_2/jaar) als som van GFT, PMD en restafval. Consumptie van voedsel en spullen veroorzaakt een zeer hoge CO_2-uitstoot. Met een vereenvoudigde formule volgens The Scottish Metric kan een resultaat worden vertaald in ton CO_2-equivalent op elk moment. Een CO_2-uitstoot van alle huishoudelijk afval vergt evenwel een zeer arbeidsintensieve handeling. Daarom blijft het beperkt tot de dominante kantelstromen GFT, PMD en restafval.
- Service: tevredenheid inwoners (algemeen en over de voornaamste bijstellingen):

De tevredenheid van inwoners wordt jaarlijks gemeten aan de hand van de gemeentelijke enquête. Met de uitvoerders van deze enquête wordt bezien hoe tevredenheid specifieker kan worden opgenomen in de enquête.

- Afvalstoffenheffing: Kosten uitgesplitst in gescheiden grondstoffen en (ongescheiden) restafval.
  Door administratie op 'stroomniveau' wordt voor bestuursleden duidelijk(er) waar financiële risico's en zwaartepunten liggen. Operationeel wordt op stroomniveau snel duidelijk of de realisatie zich ontwikkelt in lijn met de begroting. De administraties van gemeenten en RWM dienen hierop te worden afgestemd.

Evaluatiemomenten

De prestatie-indicatoren moeten tenminste elk kwartaal worden verzameld en verwerkt in een monitoringsrapport. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats waarbij beoordeeld wordt waar wij staan ten opzichte van de gestelde doelen. Op het einde van de planperiode vindt een eindbeoordeling plaats en dienen de doelen en maatregelen voor de langere termijn waar nodig bijgesteld te worden. Het bestuur wordt als volgt periodiek geïnformeerd (tabel 6).

Tabel 6 Evaluatiemomenten prestatie-indicatoren

	2022 Q3	*2022 Q4*	*2023 Q1*	*2023 Q2*	*2023 Q3*	*2023 Q4*	*2024 Q1*	*2024 Q2*	*2024 Q3*	*2024 Q4*	*2025 Q1*
Kantelstromen	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*
Reinigingsafval	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*
Overige Stromen	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*
CO_2			*evaluatie*				*evaluatie*				*evaluatie*
Service			*enquête*				*enquête*				*enquête*
Kosten	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*	*cijfers*	*cijfers*	*cijfers*	*evaluatie*

3.10.3 Structurele Communicatie

Ten aanzien van communicatie en participatie zijn in het Beleidskader onderstaande vertrekpunten benoemd.

- inspraak door en samenwerking mét alle betrokkenen (participatie) voor een optimale omslag (in het geval wij besluiten tot het uitvoeren van inzamelproeven, dan testen wij samen met de inwoners nieuwe inzamelmethoden in hun proefgebied);
- we streven naar een groter bewustzijn over de noodzaak tot afvalscheiding, bijvoorbeeld door het stimuleren van educatie over de gevolgen van bijplaatsingen, zwerfafval en de noodzaak van afvalscheiding op onze scholen;
- we nemen als gemeente onze eigen verantwoordelijkheid door ook binnen onze organisatie het afval allereerst te voorkomen door duurzame inkoop en vervolgens het afval zo goed mogelijk te scheiden tot grondstoffen. Goede behandeling van grondstoffen binnen de gemeentelijke organisaties en binnen RWM heeft een communicatieve meerwaarde die wij zullen benutten.

Deze punten en overige zaken over communicatie zijn in deze paragraaf opgenomen.

Communicatiestrategie

In paragraaf 3.1 is aangegeven dat afval zo veel mogelijk voorkomen moet worden (aanschafmoment) en welk inzamelsysteem na het afdankmoment de inwoners in staat gaat stellen om hun overtollige materiaal beter te scheiden, zodat de doelstellingen binnen bereik komen. Dat lukt als de inwoners van Beek, Sittard-Geleen en Stein hun gedrag aanpassen. Daarvoor is een communicatieve inspanning nodig.

In de komende periode zetten wij sterker dan voorheen in op persoonlijke mondelinge communicatie zodat inwoners die hun informatie vooral hieraan ontlenen, de kans krijgen om mee te profiteren van de transitie van

lineaire naar circulaire economie. Mondelinge communicatie vergt inzet en deskundigheid van degenen die het overbrengen. Wij zetten daarbij zowel in op sociale werkgelegenheid, op ontwikkeling van het werving- en selectiebeleid en op gerichte opleidingen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling om maatschappelijke meerwaarde te creëren. Dit brengt ook kosten met zich mee. Daar staat een verdienmodel tegenover: minder verwijdering van afval richting de dure verbrandingsinstallatie, méér afzet van grondstoffen tegen lagere kosten.

Naast mondelinge communicatie wordt ook ingezet op ludieke en creatieve communicatie, bijvoorbeeld een afvalbarometer bij elke plaatsnaampaal of kunstobject gemaakt uit afval op zichtlocaties om de waarde van afval te onderstrepen.

Wij maken onderscheid in communicatie over enerzijds de achtergronden van de circulaire economie en anderzijds de praktische werking van het nieuwe inzamelsysteem. Het eerste is gericht op vergroting van het bewustzijn en zal worden opgepakt door de samenwerkende gemeenten. Het belang van afvalpreventie maakt hier tevens onderdeel van uit. Het tweede is gericht op het correct gebruik van de inzamelmiddelen en correct toepassen van de scheidingsregels. Inwoners dienen te worden geïnformeerd over nieuwe regels over circulariteit en het belang van grondstoffen van een goede kwaliteit. Daarnaast moeten zij geïnformeerd worden over scheidingsregels en nieuwe inzamelfrequenties. Door heldere communicatie hierover zal de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen toenemen en ook een schone leefomgeving bevorderen.

Wij geven de communicatie over dit laatste in handen van onze reinigingsdienst. Dit gezegd hebbend: communicatie over beide onderwerpen versterkt elkaar. De gemeenten en hun reinigingsdienst zullen op dit punt dan ook nauw met elkaar samenwerken.

Voorts maken wij onderscheid tussen:
- Reguliere communicatie.
- Communicatie rond de aanpassing van het inzamelsysteem.
- Communicatie rond de pilots voor mogelijke toekomstige doorontwikkeling van het inzamelsysteem.

Doelgroep
Alle inwoners behoren tot de doelgroep van onze communicatie, als burger zowel als ondernemer, werkgever of werknemer. Hierbinnen onderscheiden wij de volgende doelgroepen.
- Bewoners van laagbouw die te maken krijgen met aanpassing van de inzamelfrequenties voor restafval en PMD.
- Doelgroepen van de pilots (zie paragraaf 3.3).
- De onderwijswereld en leerlingen.
- Ondernemers en werkgevers.

Inhoud/boodschap
Wij geven de voorkeur aan positieve communicatie. In het verlengde van afbeelding 10 (gedragsbeïnvloeding) wordt de nadruk gelegd op welke voordelen er voor de inwoners zelf zijn, voor de kwaliteit van hun omgeving en voor de planeet. Vermaningen en verwijzingen naar verplichtingen en sancties blijven wel in onze communicatieve gereedschapskist. Wij reserveren die voor het benaderen van uitwassen en situaties die scheef gegroeid zijn. Dit geldt voor nieuwe acties en ook voor de bestaande communicatie. De komende periode gaan wij de communicatieve uitingen na met de bedoeling om de positief motiverende, informerende waarde te versterken.

Bij de positief motiverende communicatie hoort ook dat de waarde van overtollig materiaal als grondstof, benadrukt wordt. Wij gebruiken in communicatie met de inwoners de term ‘grondstof’ als dat mogelijk is en wij vermijden de term ‘afval’ als die term de lading niet (meer) dekt.

De belangrijkste aanpassing in het inzamelsysteem is de verhoging van de inzamelfrequentie voor de PMD-zakken aan huis, bij laagbouw, naar één keer per twee weken. Het wordt dus makkelijker voor inwoners om van

PMD af te geraken. De inzamelfrequentie van restafval wordt verlaagd naar vierwekelijks waardoor het aanbieden van restafval moeilijker wordt. Inwoners met medische hulpmiddelen zullen hiervoor gerichte communicatie ontvangen. Kennis van de scheidingsregel voor PMD en motivatie om die correct toe te passen zijn van belang voor het succes. En juist de scheidingregel voor PMD is voor veel inwoners niet duidelijk. Velen menen ten onrechte dat het soort materiaal, met name plastic, maatgevend is voor wat als PMD mag worden aangeboden. Een logische vergissing: de P van PMD staat immers voor 'plastic'. In werkelijkheid is maatgevend of het om verpakkingsmateriaal gaat. De invoering van de nieuwe inzamelfrequenties zal dan ook gepaard gaan met een specifieke communicatie-inspanning om de scheidingsregel voor PMD te verduidelijken. Naast de reguliere communicatiekanalen zal hier ook aandacht aan worden besteed bij de uitgiftepunten van PMD-zakken: de milieuparken en supermarkten. Wij werken hierbij met supermarkten samen.

De samenwerkende gemeenten en RWM zullen hun communicatie onderling coördineren. Wij streven naar eenheid in de boodschap, omdat het effect hierdoor wordt versterkt. Wij streven bovendien naar optimale afstemming met andere belanghebbenden, zoals ZO-Wonen, Zaam Wonen, Wonen Limburg en andere verhuurders en lokale ondernemersverenigingen (winkeliers, horeca).

Kanalen

De samenwerkende gemeenten blijven alle huidige communicatiekanalen benutten. Media gericht op de hele doelgroep: Stadskrant, sociale media van de gemeenten en van RWM, lokale radio, TV en huis-aan-huis bladen worden benut voor vergroting van het bewustzijn in combinatie met een algemene aankondiging van de wijziging van de inzamelfrequenties. Die boodschap zal in verschillende toonaarden worden herhaald. De afgelopen periode is goede ervaring opgedaan met het stimuleren van betrokken influencers om hun boodschap via sociale media te verspreiden. Dit 'kanaal' zal verder worden uitgebouwd. Ook de inzet van de RMW-app zal hierin een plaats krijgen.

Specifiekere kanalen, zoals buurtbladen worden benut om aankondigingen te doen van de invoeringsdatum per buurt. Ook gesponsorde boodschappen op sociale media zijn hier geschikt voor evenals – gesponsord – de kanalen van buurtkaders.

Pilots in specifieke buurten of bij specifieke hoogbouw complexen kunnen in algemene communicatie worden vermeld, maar vergen ook specifieke, op de doelgroep gerichte communicatie. Om te beginnen komen de pilots zoals opgenomen in paragraaf 3.3 na participatie en in co-creatie tot stand (zie volgende sub-paragraaf). Tijdens de uitvoering van de pilots staan wij actieve gerichte communicatie en ook hulp voor.

Het is bekend dat de doelgroep in het algemeen relatief weinig gebruik maakt van schriftelijke informatie die ze door de gemeente of andere officiële instanties wordt aangeboden. Mondelinge communicatie van persoon tot persoon komt indringender over en is dus effectiever.

Met het oog hierop maken wij in de planperiode meer gebruik van de natuurlijke contactmomenten tussen inwoners en vertegenwoordigers van onze organisatie en onze reinigingsdienst. Namelijk:

- Bij bezoeken aan het milieupark. Vooral bij de acceptatie. Voor de inwoners is dit de meest logische plek om een vraag over 'wat moet waar' met een deskundige te bespreken.
- Bij het afgeven van gratis PMD-zakken op de milieuparken. Dit is een prima moment om face to face te communiceren over de bedoeling ervan.
- Contacten met beladers. Die hebben op het moment formeel geen communicatieve functie, maar ze zijn in de buurt van de inwoners aanwezig en worden in de praktijk wel aangesproken. Naar verwachting zal dit vaker gebeuren op het moment dat de inzamelfrequenties voor PMD en restafval worden aangepast.
- Bij de telefonische meldingsdienst van RWM.

Ons beleid om bij voorkeur gebruik te maken van positief motiverende communicatie brengt met zich mee dat het huidige personeel wordt getraind in klantvriendelijkheid en dat wij andersom waardering vragen voor de medewerkers van RWM die alles schoon houden.

Participatie

In de planperiode zullen pilots worden georganiseerd, gericht op doorontwikkeling van de inzamelstructuur bij hoogbouw (GFE scheiden). Ons voornemen is om deze pilots vorm te geven en te organiseren in samenspraak met de betreffende bewoners. Communicatie over de pilots is uitdrukkelijk tweerichtingsverkeer. De betrokken bewoners zullen mede bepalen hoe de pilot wordt opgezet en hun mening over de uitvoering wordt betrokken bij de evaluatie. Betrokken bewoners wordt gevraagd een ambassadeursrol te vervullen als een succesvolle pilot wordt opgeschaald.

Grondstoffencoaches en nudging

In de pilots worden de deelnemende inwoners gevraagd om hun gedrag te veranderen op een manier die elders in de samenwerkende gemeenten nog niet gangbaar is. Dit vergt extra en gerichte communicatieve inzet. Zowel vóór, tijdens als na de pilot.

Wij zetten hierbij grondstoffencoaches in. Wij evalueren in de planperiode de succes- en faalfactoren van coach projecten in andere gemeenten en benutten de opgedane ervaring om tot een op onze pilots gerichte aanpak te komen. De ambitie is dat alle deelnemers aan de pilots persoonlijk worden benaderd.

Uit onderzoek blijkt dat een 'zetje in de goede richting' effectief is om een gedragsverandering te bewerkstelligen. In de psychologie wordt hiervoor de term 'nudging' gebruikt. In de sfeer van grondstoffeninzameling kan hierbij worden gedacht aan:

- hulp bij daadwerkelijke scheiding op de milieuparken;
- hulp bij vervoer naar het milieupark;
- hulp bij het aanbieden van/bij het juiste inzamelmiddel (bijvoorbeeld bij de voorgenomen containers voor luiers en incontinentiemateriaal);
- persoonlijk contact en hulp bij het uitdelen van inzamelvoorzieningen.

Het effect op het gedrag kan al worden bereikt door een éénmalig zetje. Nudging is arbeidsintensief en daardoor vooral geschikt voor specifieke doelgroepen en voor pilots. Het ligt in het verlengde van het werk van grondstoffencoaches. In de planperiode wordt onderzocht óf en bij welke gedragsverandering nudging zal worden ingezet.

Gemeentelijke en RWM organisaties als voorbeeld

De drie gemeenten gaan binnen de eigen organisatie het intern grondstoffenmanagement optimaliseren naar de structuur die ook aan inwoners wordt aangeboden en zullen RWM vragen om hetzelfde te doen. De gemeentelijke organisaties moeten een voorbeeld zijn. Dit kan bij communicatie met inwoners ook als zodanig uitgedragen worden. Doel is om navolging door de inwoners en door vergelijkbare bedrijven en instellingen te bewerkstelligen.

Kosten communicatie

De komende jaren moet er veel gebeuren om alle inwoners mee te krijgen in de benodigde omslag van afval naar grondstof. Structurele communicatie is daardoor noodzakelijk. Het budget voor communicatie wordt daarvoor structureel verhoogd naar 130 K€ (voor alle gemeenten).

3.10.4 Regelgeving en handhaving

Afvalstoffenverordening

De Wet milieubeheer geeft de gemeenteraad en het college van B&W een regulerende bevoegdheid als het gaat om de inzameling van afval bij huishoudens. Regels voor inwoners en inzameldiensten kunnen worden opgenomen in de Afvalstoffenverordening. Beek, Sittard-Geleen en Stein maken van deze mogelijkheid gebruik en de Afvalstoffenverordeningen van de drie gemeenten zijn nagenoeg gelijkluidend, dateren van 2016 en zijn gebaseerd op de modelverordening die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ter beschikking stelt. De Afvalstoffenverordening stelt goed gebruik van de inzamelvoorzieningen verplicht. Inwoners mogen materialen die gescheiden worden ingezameld, alleen gescheiden aanbieden; zie kader. De Afvalstoffenverordening bevat ook bepalingen tegen vervuiling van de openbare ruimte, waaronder zwerfvuil en bijplaatsingen. De colleges van B&W hebben krachtens de Afvalstoffenverordening de bevoegdheid om nadere regels te stellen in een Uitvoeringsregeling Afvalstoffenverordening en ook hiervan maken de drie gemeenten in samenwerking gebruik.

Afvalstoffenverordening Westelijke Mijnstreek 2016 (Stein)

Artikel 9 Ter inzameling aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen

1. Het is de gebruiker van een perceel, voor wie krachtens artikel 4, tweede lid een inzamelmiddel of inzamelvoorziening is aangewezen, verboden de huishoudelijke afvalstoffen anders aan te bieden dan via het betreffende inzamelmiddel of de betreffende inzamelvoorziening of het betreffende brengdepot.
2. Het is verboden andere categorieën huishoudelijke afvalstoffen via een inzamelmiddel of inzamelvoorziening aan te bieden, dan de categorie waarvoor dit inzamelmiddel of deze inzamelvoorziening krachtens artikel 4, tweede lid is bestemd.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft in 2020 de model- Afvalstoffenverordening geactualiseerd, zodat wordt voldaan aan het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (in werking vanaf 1 juli 2020) dat op zijn beurt de Europese Kaderrichtlijn afval in de Nederlandse wetgeving implementeert. Hierin, en ook in de in dit plan opgenomen aanpassingen in de inzamelstructuur, zien wij aanleiding om in de planperiode geactualiseerde Afvalstoffenverordeningen aan de gemeenteraden voor te leggen. Ook hebben wij het voornemen om de Uitvoeringsregelingen samen te actualiseren. Hierbij hanteren wij de volgende aandachtspunten:

- Wettelijk verplichte inzameling van categorieën materialen is in de Westelijke Mijnstreek geïmplementeerd en goed gebruik van de inzamelstructuur blijft voor de inwoners verplicht, waarbij de uitzondering wordt geïmplementeerd dat verpakkingsmateriaal van metaal en kunststof samen met drankverpakkingen mogen worden aangeboden.
- Wijzigingen in het inzamelsysteem zoals in dit plan aangegeven, worden in de verordeningen en uitvoeringsregelingen verwerkt.
- Zo nodig worden uitzonderingen gemaakt voor de inzameling volgens de in dit plan aangekondigde pilots.
- Service voor bedrijven en instellingen zoals in dit plan aangekondigd, wordt aan passende regels gebonden.
- Aanwijzen private inzameldiensten voor grond en puin van particulieren.
- Regulering tegen vervuiling van de openbare ruimte, zwerfvuil, bijplaatsingen wordt aangescherpt waar dit zinnig is.

Handhaving

Handhaving van de Afvalstoffenverordening is in handen van buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) in dienst van de gemeenten. In de praktijk bepalen de boa's hun prioriteit op grond van meldingen van het publiek en vanuit de politiek. Deze meldingen gaan tot op heden vooral over overlast door zwerfvuil, bijplaatsingen en afvaldumping. De boa's komen hierdoor niet toe aan handhaving van de bepalingen in de Afvalstoffenverordening die verplichten tot gescheiden aanbieden van grondstoffen.

In de planperiode zal na een 'gewenningsfase' worden toegewerkt naar meer prioriteit voor handhaving van verplichting tot gescheiden aanbieden. Hierbij ligt de nadruk handhaving in aansluiting op en in samenhang tot communicatie en op specifieke aanpassingen in de inzamelstructuur: de wijziging van de aanbiedfrequenties voor PMD, GFT en restafval (2022 - 2023) en de pilots in hoogbouw (2022 – 2023) Handhavingsacties zullen

in voorbereiding en in uitvoering worden gecoördineerd met communicatieve acties. Inzet van BOA's zal in nauwe afstemming met RWM plaatsvinden.

In de Westelijke Mijnstreek blijft het verplicht om verpakkingen van plastic, metaal en drankkartons gescheiden aan te bieden en de mogelijkheden daartoe worden verbeterd doordat dit materiaal frequenter gratis aan huis zal worden ingezameld. Een risico is dat inwoners deze gratis service gaan misbruiken om ander materiaal bij het PMD te voegen. Communicatie zal worden ingezet om te motiveren tot een bijdrage aan de circulaire economie en over de scheidingsregel voor PMD. Met name rond de invoering van de hogere inzamelfrequentie zal daarnaast ook handhavend worden opgetreden. De medewerkers van RWM laten de doorzichtige zakken staan als er zichtbaar ander materiaal dan PMD in zit. Thans wordt op deze zakken een sticker geplakt. Deze stickers zullen van een informatieve boodschap worden voorzien. Bij knelpunten heeft RWM de mogelijkheid om de hulp van een boa in te roepen om een overtreder aan te spreken en zo nodig een sanctie toe te passen.

4 MAATREGELEN VOOR DOELSTELLING 2030

4.1 Algemeen

In het Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025 stelden de gemeenten zich het doel maximaal 30 kg per inwoner per jaar (fijn en grof) restafval in 2030. Om dit te behalen worden in de periode van 2025 tot 2030 maatregelen genomen. De maatregelen zijn op hoofdlijnen onderstaand beschreven. Gedetailleerde beschrijving van deze maatregelen is op dit moment niet zinvol gezien de vele maatregelen die in de tijdsperiode tot 2026 genomen worden en de vele (landelijke) ontwikkelingen op dit thema.

Traject 2026-2030 gericht op 30 kg/p/j restafval

Het traject van 2026 naar 2030 dient te leiden tot maximaal 30 kg/p/j restafval in 2030. Dit moet worden bereikt via de inzamelservice aan huis en via de milieuparken. Door middel van pilots zal worden onderzocht welke inzamelmethoden het meest geschikt zijn om (verdere) deze reductie in restafval te verkrijgen met gelijktijdig een hogere kwaliteit grondstoffen.

In Nederland zijn er momenteel twee gemeenten die de doelstelling van 30 kg/p/j behalen. Deze gemeenten worden in tegenstelling tot de WM-gemeenten gekenmerkt door een sterke sociale cohesie en beperkte verstedelijking. Het behalen van de doelstelling zal onder andere behaald moeten worden met een gewijzigde inzamelmethode. Enkele elementen uit de inzamelmethoden van de gemeenten die de doelstelling behalen zijn ook bruikbaar voor de WM-gemeenten. Het betreft dan bijvoorbeeld de 30 liter tariefzak voor restafval en de halfwekelijkse inzameling (104x) van GFE.

De tariefzak (dure zak) voor restafval is voor Sittard-Geleen een bekend verschijnsel in de vorm van de gele zak. Dit inzamelmiddel wordt in Nederland al decennia succesvol gebruikt in 14 gemeenten, maar veel mensen in andere gemeenten hebben een angstbeeld van een straatbeeld vol met (aangevreten) zakken. Dit beeld is niet representatief. In Reusel-De Mierden staat gemiddeld één tariefzak per 2,5 huishoudens per inzameldag, zie afbeelding 16 voor een straatbeeld.

Afbeelding 16 Straatbeeld met GFT, restafval (rode zak) en veel PMD in Reusel-De Mierden.

Naast de tariefzak zijn meerdere methoden beproefd met wisselende resultaten. Het gebruik van een 40 liter emmer is daarbij afgevallen vanwege de fysieke belasting van beladers. Uiteindelijk zal met een proef van verschillende inzamelmethoden duidelijk moeten worden welke methode voor de WM-gemeenten het beste is.

Naast inzamelproeven wordt ook voorgesteld om de milieuparken verder te optimaliseren richting circulaire ambachtscentra (paragraaf 4.4).

4.2 Inzamelservice aan huis

Om de hoeveelheid restafval verder naar 30 kg/inwoner/jaar te krijgen worden pilots voor restafval uitgevoerd bij de laagbouw. Met de pilots wordt informatie ingezameld om te bepalen wat de beste stap kan zijn om de hoeveelheid restafval te verminderen en tegelijkertijd de kwaliteit van de grondstoffen te handhaven en te verbeteren. Hierbij wordt gedacht aan inzameling met andere volume inzamelcontainers en met een tariefzak. Door een veranderde inzamelwijze kan de kwaliteit van de grondstoffen, voornamelijk bij PMD en GFT, veranderen. Tijdens de pilot wordt daarom een scherpe monitoring hierop uitgevoerd.

Bij zowel hoogbouw als laagbouw wordt een pilot uitgevoerd met service gericht inzamelen mét belonen. Om te onderzoeken hoe de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen verder kan worden verbeterd in combinatie met minder restafval gaan we meerdere afvalstromen frequent op één route aan huis ophalen. Gedacht moet worden aan het meerdere keren per week ophalen van verschillende afvalstromen. Het afhalen van de afvalstromen wordt afgestemd met de inwoners. Daarnaast krijgen de inwoners specifieke inzamelmiddelen en zal de pilot nauwkeurig worden gemonitord.

Inwoners worden beloond voor op juiste wijze scheiden van afval. In plaats van een diftar tarief op GT worden de inwoners beloond voor goed gesorteerd afval. Het streven is 98% afvalscheiding te realiseren.
Voor de monitoring worden wijkconciërges ingeschakeld. Zij kunnen op laagdrempelige wijze monitoring op scheiding uitoefenen en tevens de oren en ogen voor de buurt.

Op deze manier wordt een hoog serviceniveau behaald. De verwachting is daarbij dat de hoeveelheid restafval verder zal afnemen en de kwaliteit van de verschillende grondstoffen verder zal verbeteren. In het kader van deze pilot beogen wij ook de sociale werkgelegenheid te versterken.

4.3 Inzamelservice bij hoogbouw

Ook in de hoogbouw wordt in de periode van 2025-2030 een pilot uitgevoerd voor service gericht inzamelen met belonen. De verschillende afvalstromen worden meerdere keren per week opgehaald. Dit zal worden afgestemd met de inwoners. Verder zal het op juiste wijze scheiden van afval in verschillende afvalstromen worden beloond. De diftar voor GFT gaat verdwijnen.

De deelnemers aan de pilot krijgen specifieke inzamelmiddelen. Tijdens de pilot wordt nagegaan op welke wijze de verschillende afvalstromen het beste kunnen worden ingezameld. Door de wijkconciërge zal monitoring plaatsvinden. Door de inzet van afvalcoördinatoren en -conciërges wordt ook direct de sociale werkgelegenheid in de gemeente versterkt. In tabel 7 zijn de voorgesteld inzamelproeven voor de doelen 2030 samengevat.

Tabel 7 Voorgestelde inzamelproeven voor doelen 2030

Proefopzet: 26x 80L-bak voor restafval	 26x 26x 26x Door het vervangen van de 240L-bak door een 80L een 140 L-bak of ander inzamelmiddel wordt de capaciteit voor elk huishouden beperkt. De 30L-tariefzak mag worden gebruikt door inwoners die geen bak meer nodig hebben. Voor een proef in de laagbouw dient een budget van minimaal 150 K€ te worden gereserveerd voor een schaalgrootte van ± 400 huishoudens. Dit komt neer op een eenmalige last van afgerond € 2,5 per huishouden.
Proefopzet: optimalisatie pilot hoogbouw PMD en restafval	 Indien de proeven voor hoogbouw tijdens het traject 2022-2025 resulteren in voldoende succes, dan kan dit verder geoptimaliseerd worden. De hoogbouwcomplexen worden daarbij aanvullend voorzien van andere serviceconcepten voor PMD en restafval. Het aanbodvolume voor restafval wordt verkleind naar 17 keer per jaar wat neerkomt op een storting gemiddeld eens per 3 weken. Aanvullend wordt in samenspraak met de bewoners gezocht naar een verbeterde service voor PMD, bijvoorbeeld zakken van 30 liter die eventueel door een conciërge periodiek worden ingezameld. Voor een proef in de hoogbouw dient een budget van 300 K€ te worden gereserveerd. Dit komt neer op een eenmalige last van afgerond € 5 per huishouden.
Proefopzet: servicegerichte inzameling	Deze proef is bedoeld voor het minste restafval en de beste grondstoffen zonder vermijdingsgedrag in hoog- en laagbouw. De methode is gericht op interesse opwekken, gebruiksvriendelijkheid, voordeel geven en goed gedrag waarderen (zie afbeelding 10 gedragsbeïnvloeding). De vijfde vereiste gedragsbeïnvloedingsfactor 'simpele regels' conflicteert met de noodzaak tot kwalitatief hoogwaardige grondstoffen. Met deze proef wordt het afdankmoment (zie afbeelding 11) zo goed mogelijk gefaciliteerd. In tegenstelling tot het gebruik van OGI's en brengparkjes wordt deze inzamelservice zo persoonlijk mogelijk gemaakt. Een ander aspect van deze proefopzet is de 'versplintering' van het restafval in vele kleinere grondstofstromen. Voor het efficiënt inzamelen daarvan is gelijktijdige inzameling noodzakelijk met een smalspoorvoertuig. Daardoor verdringt deze proefopzet alle overige voorzieningen, inclusief OGI's. Een hybridevorm is ook mogelijk door het (nog weinige) restafval te laten afdanken via OGI's. Een aantal aspecten is bijzonder aan deze proef: - Een sorteertoren (hxbxd=105x40x30cm) biedt een oplossing voor afvalscheiding in kleine woningen. In combinatie met bijpassende zakken maakt deze sorteertoren verdere hulpmiddelen overbodig. De uitneembare emmers kunnen eenvoudig naar het afgiftepunt op straat worden meegenomen. - Een voor elk huishouden unieke QR-code kan door gebruikers worden geplakt op zakken met aangeboden grondstoffen. Elke correct aangeboden zak wordt vervolgens beloond (bijvoorbeeld € 0,25 per zak). - De beloningen moeten worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Deze moet worden 'omgedraaid' naar een model waarin gebruikers de (vooraf betaalde) heffing kunnen terugverdienen door middel van het ontvangen van beloningen voor goed gesorteerde grondstoffen. De tariefzak voor restafval blijft ongewijzigd geld kosten voor gebruik. - Deze inzamelmethode leent zich uitstekend voor aanvullende diensten in de wijk, bijvoorbeeld het verspreiden van brieven en postpakketten en/of het gelijktijdig legen van openbare afvalbakken. - Vanwege de factor gebruiksvriendelijk dient in de hoogbouw minstens halfwekelijks (104x) en in laagbouw minstens wekelijks (52x) een inzamelronde te worden gereden.

	Voor het beproeven van deze methode dient rekening te worden gehouden met een budget van 500 K€ voor hoog- en laagbouw. Dit komt neer op een eenmalige last van afgerond € 8 per huishouden (exclusief restwaarde van voertuig en overige hulpmiddelen). hoogbouw belonen alles 104x soc.return laagbouw gratis €0,25/st €1/st 26x belonen alles 52x soc.return

4.4 Kringloop en milieuparken

Milieuparken worden onderdeel van circulair ambachtscentrum. De service op grondstoffen omvat de inzameling aan huis, in de wijk, de kringloop en de milieuparken. In de jaarlijkse enquête in de WM-gemeenten zien respondenten graag de inzamelservice aan huis worden uitgebreid met service voor het ophalen of gratis mogen afgeven van herbruikbare spullen op milieuparken.

Circulair ambachtscentrum

Er is een belangrijke ontwikkeling gaande die om herziening vraagt van de in 2013 verstrekte adviezen naar aanleiding van de in opdracht van RWM uitgevoerde beoordeling van milieuparken (zie paragraaf 2.4). Sinds 2019 heeft het Rijk het icoonproject 'circulair ambachtscentrum' (zie afbeelding 17) opgezet waarmee zij inzet op een kruisbestuiving tussen milieupark, kringloop, repair café, onderwijs, dagbesteding en sociale werkvoorziening. De idee hierachter is dat een circulair ambachtscentrum alle (on)bruikbare goederen zal innemen met als doel deze volgens de 10 R-volgorde (Refuse, Reduce, Renew/rethink, Reuse, Refurbish, Repair, Remanufacture, Repurpose, Recycle, Recover) zo lang mogelijk in productketens te houden. Dit icoonproject laat daarmee milieuparken (milieustraten) een direct onderdeel vormen van een groter geheel dat is gericht op een 'eerstelijns' inname van gebruiksgoederen in combinatie met het bieden van een structureel perspectief aan onderwijs, dagbesteding en Werkbedrijven.

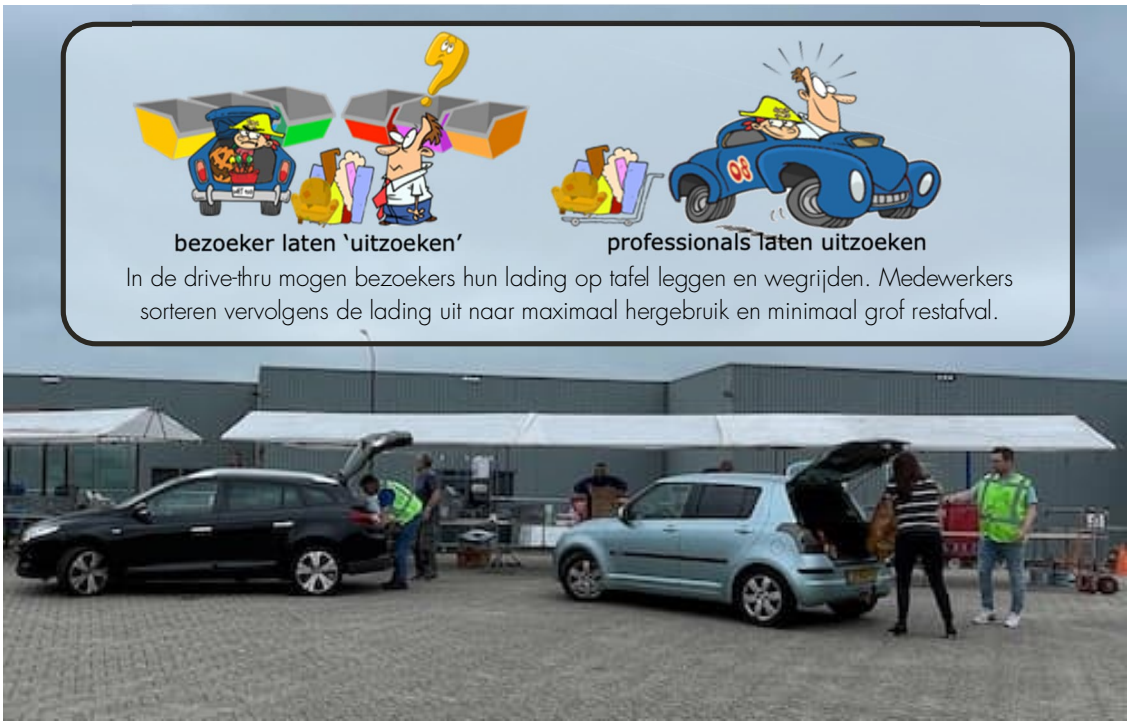
Afbeelding 17 Circulair ambachtscentrum

Bron: https://circulairambachtscentrum.nl/programma/

Sinds 2019 zijn veel gemeenten met dit concept aan de slag gegaan met goede en mindere resultaten die allemaal interessant zijn voor de toekomst van de milieuparken in de WM-gemeenten. De vraag is of het wensbeeld uit het voorgaande Regionaal Afvalplan Westelijke Mijnstreek 2016-2021 van één hoofdpark met meerdere satellietparken in de WM-regio nog wenselijk is binnen het concept van een circulair ambachtscentrum met alle vernieuwende methoden die daarvoor zijn en worden verkend in meer dan tachtig gemeenten (zie een voorbeeld in afbeelding 18). In dit ontwikkelingsstadium van al die vernieuwende methoden is het raadzaam te wachten met ingrijpende maatregelen voor eigen milieuparken. Wel moet geregeld worden dat alle wettelijk verplicht te scheiden afvalstromen aangeboden kunnen worden op een door de gemeente aangewezen voorziening. Naar verwachting is 2024 een goed moment voor een verkenning van alle beproefde methoden met een advies voor de WM-gemeenten. Geadviseerd wordt om op dat moment een verkenning uit te voeren. Hiervoor dient een budget (raming) te worden gereserveerd van 50 K€ voor 2024. In bijlage 5 van deze rapportage zijn alle maatregelen voor de periode 2022-2025 en 2026-2030 samengevat.

Afbeelding 18 Pilot drive-thru op de milieustraat van Goirle (2021).

BIJLAGEN

B1 LIJST MET AFKORTINGEN EN WOORDENLIJST

Afkortingen

30L	30 liter inhoud
50L	50 liter inhoud, et cetera
AVI	AfvalVerbrandingsInstallatie
boa	Buitengewone opsporingsambtenaar
BOGI	BOvenGrondse Installatie voor opslag van afval, bijvoorbeeld een textielcontainer
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Diftar	Gedifferentieerde tarieven, ter invulling van het principe 'de vervuiler betaalt'
fte	Fulltime-equivalent
GFE	Groente-, Fruit- en Etensresten
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinresten
HA	Huishoudelijk afval
KCA	Klein chemisch afval
kg/p/j	Kilogram per persoon per jaar
KWD	Afval van de kantoor-, winkel-, en dienstensector
l/p/j	Liter per persoon per jaar
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
OGI	OnderGrondse installatie voor opslag van afval
OPK	Oud papier en karton
Papier	Papier en karton in de vorm van gedrukte media of verpakkingen
PMD	Plastic verpakkingen, Metalen verpakkingen (blik) en Drankpakken
RWM	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
T	Tuinresten
VANG	Van Afval naar Grondstof
x/j	Keer per jaar

Woordenlijst

Afval	Restafval in dit document.
Bijplaatsingen	Het naast of nabij een container plaatsen van afval- of grondstofstromen.
Bronscheiding	Het apart houden van afvalstoffen op de plaats waar deze ontstaan, bijvoorbeeld het huishouden of in het bedrijf.
Circulair ambachtscentrum	Een circulair ambachtscentrum is een plek waar producthergebruik hoog in het vaandel staat. Onnodig weggooien van grondstoffen en materialen wordt voorkomen door bijvoorbeeld een kringloopwinkel, een reparatiewerkplaats, de milieustraat en een onderwijsinstelling met elkaar te verbinden. (https://circulairambachtscentrum.nl/)
Emmer	Container van maximaal 45 liter met hengsel.
Fijn restafval	Restafval dat aan huis moet worden aangeboden in minicontainers of OGI's.
Grof restafval	Restafval dat niet past in een minicontainer of OGI en derhalve moet op afroep moet worden opgehaald of aangeboden op het milieupark.
Grondstof	GFT, PMD, papier, et cetera.

Grondstoffencoach	Medewerker die inwoners helpt wegwijs maken met afvalscheiding en aanverwante zaken.
Grondstofstromen	Zie grondstof.
Kantelstromen	De dominante stromen GFT, PMD en (grof) restafval.
Minicontainer	Container van 140 of 240 liter met twee wielen.
Nascheiding	Het scheiden van componenten uit integraal ingezameld afval voordat genoemd afval verbrand of gestort wordt (bij de AVI ook wel voorscheiden genoemd) .
Restafval	Een mengsel van naar aard en samenstelling verschillende onderdelen van huishoudelijk afval dat ontstaat nadat afzonderlijke deelstromen (GFT-afval, papier/karton, glas, enz.) gescheiden zijn gehouden en gescheiden worden ingezameld/afgevoerd.

B2 LIJST AFVALSTROMEN EN SERVICENIVEAU PER GRONDSTOFSTROOM

Grondstofstroom	Service	Locatie
A-hout en B-hout	brengen	milieupark
elektrische en elektronische apparatuur	brengen	kringloop of milieupark
asbest	brengen	milieupark
bakoliën en -vetten	brengen	milieupark
banden van voertuigen	brengen	milieupark
C-hout	brengen	milieupark
dakafval	brengen	milieupark
gasflessen en overige drukhouders	ontbreekt	
geëxpandeerd polystyreenschuim	brengen	milieupark
puin, niet zijnde asfalt en niet zijnde gips	brengen	milieupark
gevaarlijke afvalstoffen (KCA)	brengen	milieupark
gips	ontbreekt	
grond	brengen	bedrijven uit de regio
huisraad	brengen/halen	kringloop
harde kunststoffen overig*	brengen	milieupark
kunststof tuinmeubilair	brengen	milieupark
matrassen	brengen	milieupark
metalen	brengen	milieupark
papier en karton	brengen/halen	milieupark/aan huis
spuiten	brengen	milieupark
tuin- en snoeiafval fijn	brengen/halen	milieupark
tuin- en snoeiafval grof	brengen	milieupark
textiel	brengen/halen	milieupark/wijkcontainer
verpakkingsglas	brengen/halen	milieupark/wijkcontainer
vlakglas	brengen	milieupark
restafval grof	brengen	milieupark

- Vanwege ruimtegebrek op de milieuparken worden harde kunststoffen bij 'grof huishoudelijk restafval ter sortering' terecht.

Het ontbreken van een service voor gasflessen en gips wordt betrokken in een nader op te stellen uitvoeringsplan voor milieuparken.

B3 ONDERBOUWING VERWACHTE VOLUMES MAATREGELEN

Onderbouwing verwachte volumes bij 13x/j restafval, 26x/j GFT en 26x/j PMD-zak

Bronnen: CBS 2009-2019, COELO 2011-2019, RWS 2009-2019

1. data uit deze bronnen is gekoppeld tot één geheel en gefilterd op 13x/j inzamelen restafval
2. jaarlijkse prijsstijging 2% is voor vergelijking met 2019: vb Bronckhorst: € 223*1,02^ = € 272
3. vervolgens zijn medianen gemiddelden gemaakt en een selectie op basis van tariefsysteem

Legenda:

rest:	aan huis ingezameld restafval
grof rest:	op milieupark ingezameld restafval
AP:	100% vastrecht naar gezinsgrootte
Vast:	100% vastrecht zonder onderscheid
V:	vastrecht met meerprijs naar containermaat
VF:	volume-frequentie diftar
VF_AP:	VF met vastrecht naar gezinsgrootte
KF:	kilogram-frequentie diftar
MC:	minicontainer
Zak:	inzamelzak
OC:	ondergrondse container

gemeente	jaar invoering	rest kg/p 2015	rest kg/p 2019	verschil 2019 / inv.jr	inzamel frqntie	grof rest kg/p 2015	grof rest kg/p 2019	verschil 2019 / inv.jr	Tarief systeem	€/hh jaar invoering	2% prijs-correctie	€/hh 2019	verschil 2019 / inv.jr	inwoners totaal	woningen totaal	sted.klas gewogen	GFT kg/p 2019	inzamel frqntie	pmd kg/p 2019	frequentie MC	ZK	OC
Bronckhorst	2009	203	63	-69%	13	6	10	58%	VF	€ 223	€ 272	€ 183	-33%	36.212	16.152	4,6	115	26	38	13		45
Deventer	2011	205	73	-64%	13	23	15	-34%	VF	€ 265	€ 310	€ 226	-27%	99.957	45.313	2,6	122	26	38	13		1
Oosterhout	2013	183	70	-62%	13	10	12	19%	KF	€ 253	€ 285	€ 180	-37%	55.616	25.115	2,8	93	30	39		26	1
Woudenberg	2014	183	70	-62%	13	49	18	-63%	VF	€ 192	€ 212	€ 241	14%	13.166	5.102	3,7	155	26	28	13		5
Bladel	2013	106	43	-60%	13	14	19	31%	VF	€ 145	€ 163	€ 165	1%	20.175	8.618	4,0	76	26	34		26	
Losser	2015	200	85	-57%	13	44	55	23%	VF	€ 189	€ 205	€ 192	-6%	22.622	9.733	4,1	144	26	47	13		20
Cranendonck	2008	176	76	-57%	13	21	23	11%	VF	€ 228	€ 283	€ 195	-31%	20.440	8.962	4,3	171	52	35	26		
Westerveld	2012	264	123	-53%	7	27	58	116%	AP	€ 232	€ 266	€ 154	-42%	19.348	8.515	5,0	238	23	47	17		
Oldambt	2014	243	116	-52%	13	42	41	-2%	VF	€ 215	€ 237	€ 201	-15%	38.129	18.462	3,9	182	26	35	17		5
Eersel	2013	100	49	-51%	13	20	15	-24%	VF	€ 106	€ 119	€ 128	7%	19.110	8.277	4,3	86	26	33		26	
Oirschot	2013	111	55	-51%	13	29	19	-35%	VF	€ 152	€ 171	€ 181	6%	18.623	7.861	4,2	61	26	31		26	
Veldhoven	2012	218	112	-49%	12	26	16	-41%	AP	€ 155	€ 178	€ 160	-10%	45.337	19.722	2,5	147	46	32			1
Laarbeek	2012	109	57	-48%	13	52	61	18%	VF	€ 181	€ 208	€ 163	-22%	22.333	9.446	4,2	65	26	37		26	1
Hardenberg	2011	179	94	-47%	13	12	14	17%	VF	€ 231	€ 271	€ 209	-23%	60.574	24.513	4,4	147	26	33	13		
Midden-Drenthe	2015	235	124	-47%	12	32	51	57%	AP	€ 218	€ 236	€ 192	-19%	33.178	14.313	4,6	195	24	43	24		
Noordoostpolder	2015	222	121	-45%	13	14	18	27%	AP	€ 248	€ 268	€ 245	-9%	46.849	20.018	4,0	151	40	32	13		4
Meierijstad	2018	124	72	-42%	12	36	15	-59%	VF	€ 249	€ 254	€ 181	-29%	80.815	34.102	3,5	118	52	24		26	
Eemnes	2015	211	123	-42%	13	19	6	-68%	AP	€ 172	€ 186	€ 228	22%	9.113	3.910	3,6	141	26	30	26		11
Oisterwijk	2015	150	88	-41%	13	29	36	23%	VF	€ 163	€ 176	€ 161	-9%	26.140	11.567	3,5	124	26	28		26	1
Borne	2015	231	136	-41%	13	25	20	-21%	Vast	€ 241	€ 261	€ 213	-18%	23.210	9.817	3,1	147	26	43	13		21
Opmeer	2015	203	121	-40%	13	25	32	30%	AP	€ 300	€ 325	€ 331	2%	11.779	4.783	4,4	147	26	34	13		
Waalwijk	2012	152	91	-40%	12	16	16	3%	KF	€ 246	€ 283	€ 160	-43%	48.240	21.782	3,2	43	24	24		24	
Wijk bij Duurstede	2014	227	137	-40%	13	28	43	53%	Vast	€ 212	€ 234	€ 193	-18%	23.762	9.968	3,4	117	26	30	13		20
Barneveld	2015	195	118	-39%	13	22	27	20%	AP	€ 247	€ 267	€ 248	-7%	57.971	22.249	3,7	140	26	.	26	26	1
Haaksbergen	2015	221	134	-39%	12	26	32	23%	V	€ 228	€ 247	€ 166	-33%	24.277	10.410	3,5	124	48	48	24		8
Drimmelen	2015	136	84	-38%	12	15	17	18%	VF	€ 234	€ 253	€ 187	-26%	27.150	11.779	4,0	106	36	31		26	
Waalre	2012	206	128	-38%	13	8	30	288%	AP	€ 227	€ 261	€ 172	-34%	17.247	7.607	3,9	144	30	27		26	
De Wolden	2014	221	138	-38%	13	31	32	5%	AP	€ 198	€ 219	€ 181	-17%	24.110	10.265	4,8	229	26	37	26		
Rijssen-Holten	2015	205	128	-37%	13	22	40	78%	AP	€ 200	€ 216	€ 159	-27%	38.300	14.740	3,3	117	26	37	13		20
Drechterland	2015	214	134	-37%	13	29	29	0%	AP	€ 330	€ 357	€ 358	0%	19.597	8.280	4,5	167	26	36	13		
Almelo	2012	238	150	-37%	13	12	33	184%	Vast	€ 289	€ 332	€ 252	-24%	72.849	33.472	2,7	105	26	27	13		29
Smallingerland	2009	213	135	-37%	13	12	16	32%	AP	€ 214	€ 261	€ 225	-14%	55.938	25.675	3,2	153	42	36		26	26
Stede Broec	2015	206	131	-37%	13	28	48	72%	AP	€ 335	€ 363	€ 353	-3%	21.706	9.207	3,2	110	26	28	13		
Koggenland	2015	197	125	-37%	13	25	26	2%	AP	€ 293	€ 317	€ 326	3%	22.738	9.395	4,5	136	26	33	13		
Gemert-Bakel	2009	71	45	-36%	12	56	57	2%	VF	€ 189	€ 230	€ 132	-43%	30.447	12.754	3,8	174	22	34	26		2
Hulst	2015	236	152	-36%	13	48	28	-42%	AP	€ 249	€ 270	€ 266	-1%	27.524	13.520	4,5	173	26	23	18		
Medemblik	2014	207	133	-36%	13	26	27	3%	AP	€ 326	€ 360	€ 365	1%	44.809	18.957	4,4	138	26	35	13		
Heerhugowaard	2015	213	138	-36%	13	34	13	-63%	VF_AP	€ 224	€ 242	€ 241	-1%	86.832	45.834	2,3	102	26	33	26		
Brummen	2013	153	99	-35%	13	9	13	41%	VF	€ 238	€ 268	€ 164	-39%	20.698	9.310	3,8	106	26	40	13		9
Landgraaf	2012	186	121	-35%	13	20	11	-47%	VF_AP	€ 233	€ 268	€ 180	-33%	37.591	18.139	2,6	134	26	33	26		
Nuenen	2014	114	74	-35%	13	36	33	-8%	VF	€ 200	€ 221	€ 180	-18%	23.186	10.165	3,4	74	26	35	52		1
Westervoort	2012	160	105	-34%	13	41	33	-19%	VF	€ 254	€ 292	€ 200	-31%	14.944	6.690	3,1	117	26	26		26	
Loon op Zand	2015	185	123	-33%	13	20	39	93%	AP	€ 222	€ 240	€ 212	-12%	23.327	10.317	3,4	118	26	27		26	2
Coevorden	2015	259	173	-33%	13	35	43	23%	AP	€ 303	€ 328	€ 263	-20%	35.483	15.521	4,4	168	26	39	26		
Pijnacker-Nootdorp	2015	225	152	-32%	13	12	51	313%	AP	€ 281	€ 304	€ 293	-4%	12.214	5.767	4,5	200	26	39	13		
Kerkrade	2013	205	141	-31%	13	24	13	-47%	VF	€ 208	€ 234	€ 195	-17%	45.642	23.679	2,4	110	26	32	26		
Houten	2015	186	128	-31%	13	20	25	27%	AP	€ 179	€ 194	€ 177	-9%	49.911	20.271	2,7	101	26	27	26	26	1
Berkelland	2015	245	169	-31%	12	10	13	27%	V	€ 158	€ 171	€ 153	-11%	43.904	19.541	4,1	173	24	26	12		
Veendam	2015	251	175	-31%	13	25	40	60%	AP	€ 309	€ 334	€ 250	-25%	27.491	12.816	3,5	157	26	37	13		
Hoorn	2015	216	151	-30%	13	33	39	21%	AP	€ 313	€ 339	€ 324	-4%	73.004	32.744	2,5	81	26	29	13		
Wormerland	2013	213	148	-30%	12	39	58	49%	Vast	€ 254	€ 286	€ 308	8%	16.329	6.962	3,0	96	24	29	12		35
Voerendaal	2012	159	113	-29%	13	19	10	-47%	VF	€ 220	€ 253	€ 182	-28%	12.452	5.777	4,5	151	26	30	26		
Brunssum	2014	186	133	-29%	13	21	11	-49%	VF	€ 214	€ 236	€ 212	-10%	28.103	14.479	2,4	125	26	32	26		
Noordenveld	2015	218	157	-28%	12	25	30	21%	AP	€ 191	€ 207	€ 171	-17%	31.290	14.716	4,1	182	34	26		26	
Heerlen	2013	188	138	-27%	13	23	12	-48%	VF	€ 274	€ 309	€ 212	-31%	15.964	6.817	4,2	114	52	30		26	
Hoogeveen	2014	210	155	-26%	13	30	35	19%	AP	€ 256	€ 283	€ 225	-20%	55.662	25.147	3,4	130	24	24	24		8
Simpelveld	2013	155	115	-26%	13	20	12	-42%	VF	€ 172	€ 194	€ 184	-5%	10.516	5.320	4,2	162	26	32	26		
Stadskanaal	2013	185	139	-25%	13	59	76	27%	VF	€ 195	€ 220	€ 171	-22%	31.789	15.253	3,9	92	22	25		26	
Den Helder	2015	271	209	-23%	13	32	44	36%	V	€ 256	€ 277	€ 342	23%	35.808	14.734	3,8	162	26	36	13		32
Enkhuizen	2015	225	181	-19%	13	28	33	16%	AP	€ 329	€ 356	€ 354	-1%	18.507	8.754	2,7	74	26	23	13		
Haaren	2015	100	84	-16%	12	29	37	30%	VF	€ 154	€ 167	€ 142	-15%	14.195	5.904	4,6	68	22	28		26	
mediaan		**205**	**123**	**-37%**		**25**	**28**	**19%**		**€ 228**		**€ 195**	**-17%**	**27.150**	**11.779**	**3,8**	**130**		**32**			
gemiddelde		**192**	**117**	**-39%**		**26**	**29**	**21%**		**€ 230**		**€ 217**	**-15%**	**33.512**	**14.902**	**3,7**	**131**		**33**			
Beek	2023	122	108			19	30		KF			€ 214				3,8	60	26	20			
Sittard-Geleen	2023	136	133			12	27		KF			€ 248				2,9	53	26	21			
Stein	2023	131	109			21	41		KF			€ 236				3,7	65	26	15			
prestaties per diftarsysteem				**afname**	**aantal**			**af-/ toename**														
aantal personen				-37%	25			47%	ap	€ 253		€ 249	-11%			3,8	150		32			
vastrecht 100%				-37%	4			66%	vast	€ 249		€ 242	-13%			3,0	116		32			
containermaat				-31%	3			29%	v	€ 214		€ 220	-7%			3,8	153		36			
containermaat en aanbiedingen				-43%	25			-7%	vf	€ 204		€ 183	-18%			3,8	119		33			
containermaat en aanbiedingen+aantal p				-35%	2			-55%	vf_ap	€ 229		€ 211	-17%			2,5	118		33			
kilogram en aanbiedingen				-51%	2			11%	kf	€ 250		€ 170	-40%			3,0	68		32			
gemeenten groter dan 50.000 inwoners				-43%	9	waarvan 3 zonder diftar				€ 259		€ 232	-10%			3,2			zak	30	kg/p gemiddeld	
																			bak	34	kg/p gemiddeld	

Raming effect voor Beek, Sittard-Geleen en Stein is gebaseerd op de volgende gegevens:

- Afname restafval voor de 2 gemeenten met kilogram-frequentie is -51%
- Afname restafval voor de 9 gemeenten groter dan 50.000 inwoners is -43%
- Toename grof restafval voor de 2 gemeenten met kilogram-frequentie is +11%
- Afname afvalkosten voor de 2 gemeenten met kilogram-frequentie is -40%
- Afname afvalkosten voor de 9 gemeenten groter dan 50.000 inwoners is -10%
- Behoud van diftar op GFT

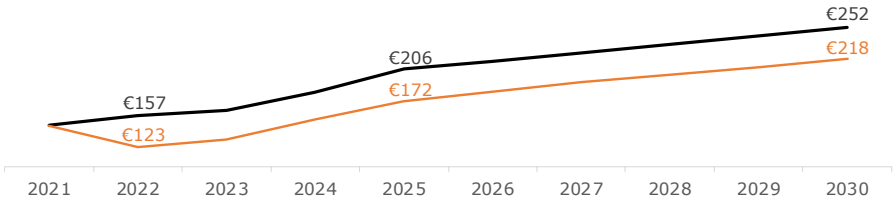
Bronnen:

- gewichten zoals versterkt door RWM
- kosten zoals verstrekt uit de gemeentelijke begrotingen en RWM
- bruto inzamelvergoeding € 245 per ton zoals door Nedvang gecommuniceerd voor 2022
- Belastingdienst inzake de afvalstoffenbelasting
- Nederlandse Emissieautoriteit inzake de CO_2-heffing
-

Aannames:

- kostenraming voor inzameling zoals verstrekt door RWM
- richtprijzen voor GFT en restafval zoals verkregen uit marktconsultatie ASL
- prijsstijging voor inzameling jaarlijks 4,0% (conform gemiddelde sectoropgave)
- prijsstijging voor afzet jaarlijks 2,5% (gebaseerd op gemiddelde prijsinflatie CBS)

Afbeelding 1: Verwachte kostenontwikkeling voor onveranderde inzameling en gewijzigde inzameling.

BEEK 2023

LAAGBOUW 5.921 huishoudens
13.329 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 41 €/ton in 2023
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2023
afzetkosten REST 104 €/ton in 2023

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	946.403	€ 94.586	€ 16	€ 38.803	€ 7	€ 133.389	€ 23
PMD*	13x	330.813	€ 54.582	€ 9	-€ 81.049	-€ 14	-€ 26.467	-€ 4
REST	26x	1.593.973	€ 94.586	€ 16	€ 165.773	€ 28	€ 260.359	€ 44
		2.871.189	€ 243.754	€ 41	€ 123.527	€ 21	€ 367.281	€ 62
bronscheiding		44%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.135.684	€ 94.586	€ 16	€ 46.563	€ 8	€ 141.149	€ 24
PMD*	26x	399.870	€ 118.260	€ 20	-€ 97.968	-€ 17	€ 20.292	€ 3
REST	13x	956.384	€ 70.939	€ 12	€ 99.464	€ 17	€ 170.403	€ 29
		2.491.937	€ 283.785	€ 48	€ 48.059	€ 8	€ 331.844	€ 56
bronscheiding		62%						
raming verschil		-379.252	€ 40.031	€ 7	-€ 75.468	-€ 13	-€ 35.437	-€ 6

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	1.249.252	€ 141.879	€ 24	€ 51.219	€ 9	€ 193.098	€ 33
PMD*	26x	399.870	€ 118.260	€ 20	-€ 97.968	-€ 17	€ 20.292	€ 3
REST	13x	908.565	€ 70.939	€ 12	€ 94.491	€ 16	€ 165.430	€ 28
		2.557.687	€ 331.078	€ 56	€ 47.742	€ 8	€ 378.820	€ 64
bronscheiding		64%						
raming verschil		-313.502	€ 87.324	€ 15	-€ 75.785	-€ 13	€ 11.539	€ 2

BEEK 2025

LAAGBOUW 5.921 huishoudens
13.329 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 71 €/ton in 2025
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2025
afzetkosten REST 141 €/ton in 2025 (incl. nieuw contracttarief 2024 en extra 20 €/ton CO2-heffing)

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	946.403	€ 94.586	€ 16	€ 67.195	€ 11	€ 161.781	€ 27
PMD*	13x	330.813	€ 54.582	€ 9	-€ 81.049	-€ 14	-€ 26.467	-€ 4
REST	26x	1.593.973	€ 94.586	€ 16	€ 224.750	€ 38	€ 319.336	€ 54
		2.871.189	€ 243.754	€ 41	€ 210.896	€ 36	€ 454.650	€ 77
bronscheiding		44%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.135.684	€ 94.586	€ 16	€ 80.634	€ 14	€ 175.220	€ 30
PMD*	26x	399.870	€ 118.260	€ 20	-€ 97.968	-€ 17	€ 20.292	€ 3
REST	13x	956.384	€ 70.939	€ 12	€ 134.850	€ 23	€ 205.789	€ 35
		2.491.937	€ 283.785	€ 48	€ 117.516	€ 20	€ 401.301	€ 68
bronscheiding		62%						
raming verschil		-379.252	€ 40.031	€ 7	-€ 93.380	-€ 16	-€ 53.349	-€ 9

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	1.249.252	€ 141.879	€ 24	€ 88.697	€ 15	€ 230.576	€ 39
PMD*	26x	399.870	€ 118.260	€ 20	-€ 97.968	-€ 17	€ 20.292	€ 3
REST	13x	908.565	€ 70.939	€ 12	€ 128.108	€ 22	€ 199.047	€ 34
		2.557.687	€ 331.078	€ 56	€ 118.836	€ 20	€ 449.914	€ 76
bronscheiding		64%						
raming verschil		-313.502	€ 87.324	€ 15	-€ 92.059	-€ 16	-€ 4.735	-€ 1

SITTARD-GELEEN 2023

LAAGBOUW 34.104 huishoudens
74.800 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 41 €/ton in 2023
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2023
afzetkosten REST 104 €/ton in 2023

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	4.818.826	€ 404.795	€ 12	€ 197.572	€ 6	€ 602.367	€ 18
PMD	13x	1.538.418	€ 341.136	€ 10	-€ 376.912	-€ 11	-€ 35.776	-€ 1
REST	26x	8.681.115	€ 404.795	€ 12	€ 902.836	€ 26	€ 1.307.631	€ 38
		15.038.359	€ 1.150.726	€ 34	€ 723.495	€ 21	€ 1.874.221	€ 55
bronscheiding		42%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	7.112.613	€ 404.795	€ 12	€ 291.617	€ 9	€ 696.412	€ 20
PMD	26x	1.846.102	€ 739.128	€ 22	-€ 452.295	-€ 13	€ 286.833	€ 8
REST	13x	5.208.669	€ 303.596	€ 9	€ 541.702	€ 16	€ 845.298	€ 25
		14.167.384	€ 1.447.519	€ 42	€ 381.024	€ 11	€ 1.828.543	€ 54
bronscheiding		63%						
raming verschil		-870.975	€ 296.793	€ 9	-€ 342.472	-€ 10	-€ 45.679	-€ 1

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	7.823.874	€ 607.193	€ 18	€ 320.779	€ 9	€ 927.972	€ 27
PMD	26x	1.846.102	€ 739.128	€ 22	-€ 452.295	-€ 13	€ 286.833	€ 8
REST	13x	4.948.236	€ 303.596	€ 9	€ 514.616	€ 15	€ 818.212	€ 24
		14.618.212	€ 1.649.917	€ 48	€ 383.100	€ 11	€ 2.033.017	€ 60
bronscheiding		66%						
raming verschil		-420.147	€ 499.191	€ 15	-€ 340.395	-€ 10	€ 158.796	€ 5

SITTARD-GELEEN 2025

LAAGBOUW 34.104 huishoudens
74.800 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 71 €/ton in 2025
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2025
afzetkosten REST 141 €/ton in 2025 (inclusief nieuw contracttarief 2024 en extra 20 €/ton CO2-heffing)

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	4.818.826	€ 404.795	€ 12	€ 342.137	€ 10	€ 746.932	€ 22
PMD	13x	1.538.418	€ 341.136	€ 10	-€ 376.912	-€ 11	-€ 35.776	-€ 1
REST	26x	8.681.115	€ 404.795	€ 12	€ 1.224.037	€ 36	€ 1.628.832	€ 48
		15.038.359	€ 1.150.726	€ 34	€ 1.189.261	€ 35	€ 2.339.987	€ 69
bronscheiding		42%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	7.112.613	€ 404.795	€ 12	€ 504.996	€ 15	€ 909.791	€ 27
PMD	26x	1.846.102	€ 739.128	€ 22	-€ 452.295	-€ 13	€ 286.833	€ 8
REST	13x	5.208.669	€ 303.596	€ 9	€ 734.422	€ 22	€ 1.038.018	€ 30
		14.167.384	€ 1.447.519	€ 42	€ 787.123	€ 23	€ 2.234.642	€ 66
bronscheiding		63%						
raming verschil		-870.975	€ 296.793	€ 9	-€ 402.139	-€ 12	-€ 105.346	-€ 3

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	7.823.874	€ 607.193	€ 18	€ 555.495	€ 16	€ 1.162.688	€ 34
PMD	26x	1.846.102	€ 739.128	€ 22	-€ 452.295	-€ 13	€ 286.833	€ 8
REST	13x	4.948.236	€ 303.596	€ 9	€ 697.701	€ 20	€ 1.001.297	€ 29
		14.618.212	€ 1.649.917	€ 48	€ 800.901	€ 23	€ 2.450.818	€ 72
bronscheiding		66%						
raming verschil		-420.147	€ 499.191	€ 15	-€ 388.360	-€ 11	€ 110.831	€ 3

STEIN 2023

LAAGBOUW 9.903 huishoudens
22.085 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 41 €/ton in 2023
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2023
afzetkosten REST 104 €/ton in 2023

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.555.448	€ 130.042	€ 13	€ 62.791	€ 6	€ 192.833	€ 19
PMD*	13x	530.040	€ 95.518	€ 10	-€ 129.860	-€ 13	-€ 34.342	-€ 3
REST	26x	2.533.783	€ 130.042	€ 13	€ 263.513	€ 27	€ 393.555	€ 40
		4.619.271	€ 355.602	€ 36	€ 196.445	€ 20	€ 552.047	€ 56
bronscheiding		45%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.866.538	€ 130.042	€ 13	€ 76.528	€ 8	€ 206.570	€ 21
PMD	26x	662.550	€ 206.956	€ 21	-€ 162.325	-€ 16	€ 44.631	€ 5
REST	13x	1.520.270	€ 97.531	€ 10	€ 158.108	€ 16	€ 255.639	€ 26
		4.049.357	€ 434.529	€ 44	€ 72.311	€ 7	€ 506.840	€ 51
bronscheiding		62%						
raming verschil		-569.913	€ 78.927	€ 8	-€ 124.134	-€ 13	-€ 45.207	-€ 5

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	2.053.191	€ 195.062	€ 20	€ 84.181	€ 9	€ 279.243	€ 28
PMD	26x	662.550	€ 206.956	€ 21	-€ 162.325	-€ 16	€ 44.631	€ 5
REST	13x	1.444.256	€ 97.531	€ 10	€ 150.203	€ 15	€ 247.734	€ 25
		4.159.997	€ 499.549	€ 50	€ 72.059	€ 7	€ 571.608	€ 58
raming verschil		-459.273	€ 143.947	€ 15	-€ 124.386	-€ 13	€ 19.561	€ 2

STEIN 2025

LAAGBOUW 9.903 huishoudens
22.085 inwoners

markering wijziging
inzamelen kosten zijn geraamd door RWM
afzetkosten GFT 71 €/ton in 2025
afzetkosten PMD -245 €/ton in 2025
afzetkosten REST 141 €/ton in 2025 (inclusief nieuw contracttarief 2024 en extra 20 €/ton CO2-heffing)

OUD		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.555.448	€ 130.042	€ 13	€ 62.791	€ 11	€ 192.833	€ 19
PMD*	13x	530.040	€ 95.518	€ 10	-€ 129.860	-€ 13	-€ 34.342	-€ 3
REST	26x	2.533.783	€ 130.042	€ 13	€ 357.263	€ 36	€ 487.305	€ 49
		4.619.271	€ 355.602	€ 36	€ 290.195	€ 34	€ 645.797	€ 65
bronscheiding		45%						

NIEUW		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	26x	1.866.538	€ 130.042	€ 13	€ 132.524	€ 13	€ 262.566	€ 27
PMD	26x	662.550	€ 206.956	€ 21	-€ 162.325	-€ 16	€ 44.631	€ 5
REST	13x	1.520.270	€ 97.531	€ 10	€ 214.358	€ 22	€ 311.889	€ 31
		4.049.357	€ 434.529	€ 44	€ 184.557	€ 19	€ 619.086	€ 63
bronscheiding		62%						
raming verschil		-569.913	€ 78.927	€ 8	-€ 105.637	-€ 15	-€ 26.710	-€ 3

NIEUW 39x GFT		**volume**	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
		kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	39x	2.053.191	€ 195.062	€ 20	€ 145.777	€ 15	€ 340.839	€ 34
PMD	26x	662.550	€ 206.956	€ 21	-€ 162.325	-€ 16	€ 44.631	€ 5
REST	13x	1.444.256	€ 97.531	€ 10	€ 203.640	€ 21	€ 301.171	€ 30
		4.159.997	€ 499.549	€ 50	€ 187.092	€ 19	€ 686.641	€ 69
raming verschil		-459.273	€ 143.947	€ 15	-€ 103.103	-€ 15	€ 40.844	€ 4

B4 ONDERBOUWING VERWACHTE KOSTEN VOOR 3 PILOTS HOOGBOUW

GFE-pilots in de hoogbouw	**raming**	toelichting
3 locaties		
750-1.050 huishoudens (250-350 per locatie)		
1 jaar looptijd (i.v.m. benodigde tijd voor besluitvorming)		
voorbereiden en begeleiden van de pilots	50 K€	stelpost
0- en 1-meting samenstelling restafval van proeflocaties	10 K€	6 sorteermonsters
kwaliteitsmeting GFE van elke proeflocatie	5 K€	3 sorteermonsters
communicatie voor bewoners proeflocaties	15 K€	stelpost
inzamelmiddelen (cocons, emmertjes, GFE-koelkast)	45 K€	voor 1.050 huishoudens
verstrekken biozakjes	25 K€	3 zakjes per week voor 1.050 huishoudens
4 uur per week ledigen in reguliere GFT-route	25 K€	208 arbeids- en voertuiguren
2x per week inzet conciërge op 1 locatie	25 K€	104 rondes van 6 uur voor 350 huishoudens
verwachte besparing op afzetkosten restafval	-5 K€	aanname 40 kg/p/j minder restafval
verwachte kosten voor afzet GFE	2 K€	aanname 40 kg/p/j GFE
overheadskosten RWM	25 K€	stelpost
evaluatie met bewoners proeflocatie	5 K€	stelpost
evaluatie voor gemeenteraad	10 K€	stelpost
subtotaal	237 K€	
onvoorzien 25%	59 K€	
totaal afgerond	**300 K€**	

Pilot hoogbouw 2023

	WM-gemeenten	Beek	Sittard-G	Stein
inwoners	20.810	1.540	17.860	1.410
woningen	12.671	939	10.875	857

inzamelen		kosten zijn geraamd door Kragten	
afzetkosten GFT	41	€/ton in	2023
afzetkosten PMD	-245	€/ton in	2023
afzetkosten REST	104	€/ton in	2023

	volume	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
	kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
PMD	399.552	€ 108.750	€ 10	-€ 97.890	-€ 9	€ 10.860	€ 1
REST	3.008.381	€ 717.750	€ 66	€ 312.872	€ 29	€ 1.030.622	€ 95
	3.407.933	€ 826.500	€ 76	€ 214.981	€ 20	€ 1.041.481	€ 96
bronscheiding	12%						

	volume	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
	kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	624.300	€ 271.875	€ 25	€ 25.596	€ 2	€ 297.471	€ 27
PMD	624.300	€ 239.250	€ 22	-€ 152.954	-€ 14	€ 86.297	€ 8
REST	2.159.333	€ 493.453	€ 45	€ 224.571	€ 21	€ 718.024	€ 66
bronscheiding	3.407.933	€ 1.004.578	€ 92	€ 97.213	€ 9	€ 1.101.792	€ 101
	37%						
raming verschil	0	178.078	€ 16	-€ 117.768	-€ 11	€ 60.310	€ 6

Pilot hoogbouw 2025

inwoners	17.860
woningen	10.875

inzamelen		kosten zijn geraamd door Kragten	
afzetkosten GFT	70	€/ton in	2023
afzetkosten PMD	-245	€/ton in	2023
afzetkosten REST	141	€/ton in	2023

	volume	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
	kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
PMD	399.552	€ 108.750	€ 10	-€ 97.890	-€ 9	€ 10.860	€ 1
REST	3.008.381	€ 717.750	€ 66	€ 424.182	€ 39	€ 1.141.932	€ 105
	3.407.933	€ 826.500	€ 76	€ 326.292	€ 30	€ 1.152.792	€ 106
bronscheiding	12%						

	volume	**inzamelen**		**afzet**		**totaal**	
	kilogram	totaal	per huish	totaal	per huish	totaal	per huish
GFT	624.300	€ 271.875	€ 25	€ 43.701	€ 4	€ 315.576	€ 29
PMD	624.300	€ 239.250	€ 22	-€ 152.954	-€ 14	€ 86.297	€ 8
REST	2.159.333	€ 493.453	€ 45	€ 304.466	€ 28	€ 797.919	€ 73
bronscheiding	3.407.933	€ 1.004.578	€ 92	€ 195.214	€ 18	€ 1.199.792	€ 110
	37%						
raming verschil	0	178.078	€ 16	-€ 131.078	-€ 12	€ 47.000	€ 4

Luierinzameling

bronnen: www.incontinentie.net

kosten zoals verstrekt uit de gemeentelijke begrotingen en RWM: € 141/ton inzamelen van restafval en € 103/ton voor verwerken met afvalstoffenbelasting van restafval

CBS voor luiers en incontinentiemateriaal inzamelende gemeenten:

mediaan: 3,8 kg/p/j

maximum: 10,8 kg/p/j

www.google.com/maps voor het in beeld krijgen van KinderDagVerblijven (KDV's)

aannames: gebruik van bovengrondse containers (BOGI's)

calculatiemodel zoals door RWM verstrekt

aanpassing calculatiemodel door Kragten op basis van aanvullende aspecten

te verwachten resultaat in RWM-gebied: 45% van maximum: 4,86 kg/p/j

aantal brengpunten	Beek	S-G	Stein	totaal	
inwoners	16.000	92.000	25.000	133.000	
1 locatie op x inwoners	1.778	3.067	2.273		
aantal KDV's	6	19	8		
aantal MP's	1	3	1		
overige dorpen	2	8	2		
locaties	9	30	11	50	locaties
aanvullende containers			5	55	containers

	totaal		per huishouden
zakken	€ 103.786		€ 1,60
toegangsbeheer	€ 3.493		€ 0,05
BOGI's	€ 64.197		€ 0,99
ledigen	€ 46.800		€ 0,72
overslag	€ 3.781		€ 0,06
afvoer	€ 13.584		€ 0,21
afzet inco	€ 69.419		€ 1,07
minder vervoer rest	-€ 91.140		-€ 1,40
minder afzet rest	-€ 66.577		-€ 1,02
overhead	€ 22.101	15%	€ 0,34
	€ 169.444		€ 2,61
derving diftar	€ 187.450		€ 2,88
	€ 356.894		**€ 5,49**

	€ 5.400	aanschaf
	€ 150	geurcassettes
	€ 1.000	plaatsen
	€ 360.250	investering
	€ 28.820	begeleiding 8%
	€ 389.070	totaal
	€ -	restwaarde
	10	afschrijftermijn in jr
	€ 38.907	afschrijving per jaar
	1,5%	kredietrente
	5,0%	onderhoud
	€ 64.196,6	jaarlast totaal
	52	inzamelronden
	1,5	wagendag
	€ 600	wagendag
	€ 46.800	ledigingskosten
	65000	totaal huishoudens
a	5759	kinderen tot 5 jr
	555317	aantal met incontinentie in NL
	0,760%	aandeel WM op NL
b	4220	
a+b	**9979**	totaal
	518.929	benodigde zakken
	€ 0,20	€/zak
	€ 103.786	
	9979	pashouders
	1,25	€/pas
	5	jr afschrijving
	8%	beheer
	€ 0,35	€/hh/j
	€ 3.493	toeggangsbeheer

B5 TABEL SAMENVATTING MAATREGELEN

MAATREGELENMATRIX

Overzicht van maatregelen, uitwerking, kosten, meerwaarde en planning

Nr	Maatregel	Motivatie/uitwerking	Kosten en Opbrengsten	Meerwaarde	Planning
Maatregelen voor doelstelling 2025					
1	26x PMD inzamelen huis aan huis (laagbouw)	Om te bevorderen dat méér PMD gescheiden wordt aangeboden, gaat de inzamelfrequentie aan huis van 13 naar 26x/j. Bestaande brengparkjes worden geëvalueerd op gewenste prestaties.	450 K€ hogere kosten voor tweewekselijke inzameling in de laagbouw. Brengparkjes zijn reeds gebudgetteerd.	20% extra ingezameld PMD (minder restafval) / hogere inzamelservice voor de laagbouw.	invoering 01-01-2023
2	13x inzamelen restafval huis aan huis	Om te voorkomen dat waardevolle grondstoffen verloren gaan omdat het als restafval wordt aangeboden, wordt de inzamelfrequentie van restafval teruggebracht van 26 naar 13x/j bij laagbouw.	-575 K€ (lagere) kosten voor vierwekelijkse inzameling in de laagbouw (inclusief 115 K€ hogere kosten voor extra ingezameld GFT).	20% extra ingezameld GFT / 40% minder ingezameld restafval / licht positief effect verwacht op glas, papier en overige grondstoffen.	invoering 01-01-2023
3	Pilot gescheiden GFE hoogbouw en centrum	Wij organiseren en evalueren op 3 locaties GFE-pilots (GFEtensresten) met participatie bij hoogbouwcomplexen met specifieke inzamelmiddelen buiten, in het complex en bij de inwoners thuis. Mogelijk aangevuld met extra service door een conciërge en/of grondstoffencoach.	300 K€ eenmalig voor pilot inclusief evaluatie. 300 K€ structureel hogere kosten voor extra inzamelservice GFT in geval van volledige opschaling.	Participatie met bewoners / gescheiden GFT ook voor bewoners hoogbouw (extra service) / 30 kg/p/j extra ingezameld GFT.	start 2023\Q3 einde 2024\Q2
4	extra afvalscheiding organiseren voor hoogbouw door invoering GFE inzameling en optimalisatie PMD en restafval	Bij hoogbouw wordt momenteel nog geen GFE apart ingezameld. Daarnaast moet de kwaliteit van PMD afval beter. Om te komen tot een hogere kwaliteit PMD-afval wordt overgeschakeld op inzameling met zakken. De daardoor vrijkomende verzamelcontainers worden ingezet voor inzameling van papier.	-225 K€ (lagere) kosten voor PMD en restafval. Geen meerkosten voor pilot (zie bij GFE). Tezamen met GFE worden structurele meerkosten voorzien van 75 K€ voor alle 12.700 hoogbouw woningen in de WM-gemeenten. Een mogelijke besparing op afgekeurd PMD is buiten deze beschouwing gelaten (moet pilot uitwijzen).	Afvalscheiding voor alle inwoners gelijk gemaakt / hogere kwaliteit PMD (minder afkeur) / 36% extra ingezameld PMD / 39% minder ingezameld restafval.	start 2023\Q3 einde 2024\Q2
5	communicatie over maatregelen	Om inwoners betere service te bieden en om betere feedback van de inwoners te krijgen wordt een communicatietraject uitgevoerd. Ten aanzien van uit te voeren pilots wordt vroegtijdig communicatie met betrokkenen opgestart.	100 K€ externe kosten voor eenmalige communicatie over de wijzigingen.	Goede uitleg aan inwoners over wat waarvoor en hoe verandert.	start 2022\Q3 einde 2023\Q2
	kcc-taken regiobreed overdragen aan RWM	Om de kans op een gunstige uitkomst van de pilots te vergroten gaan bij de pilots grondstoffencoaches aan het werk. Overeenkomstig de gemeente Stein en Beek gaat Sittard-Geleen de KCC taken in het geheel overdragen aan RWM. Op deze wijze wordt een unifomiteit binnen de gemeentes gekregen en kan RWM een eenduidige werkwijze binnen de verschillende gemeenten hanteren	Overdracht kcc-taken kan kostenneutraal (geeft 'verborgen' besparing op dubbele uitvoering).	Één meldpunt voor afval / meldingen direct bij uitvoerder neergelegd.	invoering 2022\Q3
	inzet 2 grondstoffencoaches i.c.m. voorloopfuncties		60 K€ (voor 2 fte) structurele kosten voor het inzetten van 2 grondstoffencoaches met 50% loonwaarde vanuit het sociaal domein.	Voorloop geeft hogere kwaliteit grondstoffen (minder afkeur PMD) / meer service voor inwoners door persoonlijke hulp / extra werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.	invoering 2022\Q3
6	Maatwerk maatregel gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal en medische hulpmiddelen	Het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval is een grote verandering voor huishoudens met luiers, incontinentiemateriaal of medische hulpmiddelen als stoma's en katheters. Vooruitlopend op separate verwerking van deze stroom restafval na 2025 (i.v.m. capaciteitsproblemen bij recycling) wordt voor deze huishoudens maatwerk geleverd voor restafval.	25 K€ voor kosten extra pasjes en daarmee gemoeide arbeid. Hierna 10 k€ structerele kosten.	Geen overlast voor inwoners met luiers en/of incontinentiemateriaal.	invoering 01-01-2023
7	kringloop en milieuparken optimaliseren	De milieuparken zijn verouderd. Daarnaast vragen beleid en huidige regelgeving om meer hergebruik en recycling en daarom om aanpassingen. Er zal een stappenplan worden opgesteld om te komen tot meer hergebruik en recycling.	50 K€ voor onderzoek met stappenplan.	Stappenplan voor realisatie verbetertraject / betere afvalscheiding op milieuparken / minder restafval.	start 2023\Q3 einde 2024\Q1
8	afvalstoffenheffing en tarieven	Om te bevorderen dat grondstoffen op de juiste wijze gescheiden worden aangeboden: - lager tarief voor GFT; - hoger tarief voor restafval; - oplopend tarief voor OGI's voor restafval; - tarief restafval in grijze container en op milieupark gelijk maken. - tarief afvalzak op milieupark duurder maken. - overige grondstoffen zoals glas, PMD en papier aan huis gratis houden.	Afvalstoffenheffing is te allen tijde kostenneutraal / lager GFT-tarief afhankelijk van kostenontwikkelingen / aanpassing van tarieven kan kostenneutraal (interne kosten).	Het diftarprincipe wordt verfijnd / aanbieden van restafval wordt duurder / sorteerders worden beloond / set van maatregelen helpt de hoeveelheid restafval te verkleinen en hoeveelheid grondstoffen te vergroten.	invoering 01-01-2023
9	afvalscheiding op onderwijsinstellingen stimuleren	Circulariteit op scholen bevorderen. Meer scholen in de gelegenheid stellen om afvalpreventie en afvalscheiding in de klas (beter) te organiseren met ondersteuning van gemeenten en RWM. De gemeente voert niet uit maar faciliteert de scholen hierin.	10 k€ structurele kosten voor benodigde capaciteit.	Eenduidig beeld voor de leerlingen thuis en op alle scholen / aandacht voor circulaire economie en klimaat.	invoering schooljaar 2022-2023
Basisvoorwaarden voor invoering maatregelen voor 2025					
10	Beleids- en regiekracht op peil	Afgelopen decennium zijn beleid en regie enkel beperkt gebleven tot afvalbeheer. De capaciteit voor beleid en regie is ontoereikend (te beperkt) voor de taken die er liggen. Hiervoor is capaciteitsuitbreiding noodzakelijk. De capaciteit voor het op orde brengen van de capaciteit wordt met vergelijkbare gemeenten in lijn gebracht. Als besparing hierop kan capaciteit intergemeentelijk worden ingezet. In deze maatregel blijft dat buiten beschouwing.	De kosten voor de noodzakelijke ambtelijke capaciteit per gemeente bedragen voor: Beek: 132,5 K€ (0,5 fte beleid en 1,0 fte regie) S-G: 265 K€ (1,0 fte beleid en 2,0 fte regie) Stein: 132,5 K€ (0,5 fte beleid en 1,0 fte regie) Deze kosten worden structureel verwerkt in de gemeentelijke begrotingen.	De omslag van afval naar grondstof is urgent door de klimaatcrisis. Extra capaciteit voor beleid en regie zijn noodzakelijk voor het goed organiseren en bijsturen van geplande maatregelen en het tijdig inspelen op nieuw gewenst beleid en uitvoering. Dit geldt zowel bij gemeenten als bij RWM.	invoering 2022\Q2
11	Structurele communicatie	Inwoners dienen te worden geïnfomeerd over nieuwe regels over circulariteit en het belang van grondstoffen van een goede kwaliteit. Daarnaast moeten zij geïnformeerd worden over scheidingsregels.	130 K€ structureel (richtbedrag € 2/huishouden).	Beter geïnformeerde inwoners / verbetering kwaliteit van ingezamelde grondstoffen / schonere leefomgeving.	invoering 2023\Q2
12	Actualisatie van de regels	De Afvalstoffenverordening en de Verordening Afvalstoffenheffing zullen worden geactualiseerd en geuniformeerd in alle gemeenten. Bestaande regelingen voor kwijtschelding en tegemoetkomingen voor medisch afval zullen worden geactualiseerd en op elkaar worden afgestemd, om doublures en hiaten te voorkomen. Verder passen wij de Basisovereenkomst en Productovereenkomst met RWM waar nodig aan.	Bestaande taken en budgetten.	Uitvoering en regels zijn voor inwoners uniform / specifieke, meetbare, acceptabele, realiseerbare en tijdgebonden afspraken tussen gemeenten en RWM.	invoering 2023\Q3
13	Handhaving	Gestreefd wordt naar de inzet van BOA's in goede afstemming RWM met het oog op het handhaven op ongewenst gedrag of niet voldoen aan nieuwe scheidingsregels.	Budget voor handhaving aanwezig.	Beter geïnformeerde inwoners / verbetering kwaliteit van ingezamelde grondstoffen / schonere leefomgeving.	invoering 2022\Q3
14	Kwaliteit in de grondstofketens	Veel PMD wordt afgekeurd met grote financiële gevolgen. Eenzelfde risico zal ontstaan bij GFT en andere stromen door strengere acceptatiecriteria bij afnemers. Er wordt een onderzoek gestart naar de oorzaak (herkomst) van overmatige vervuiling en voor verbetering van de kwaliteit in de ketens van PMD, GFT en textiel met advies hoe kwaliteit te verbeteren.	50 K€ extra structurele kosten voor het onderzoeksbudget kwaliteitscontrole (nu 25 K€). Een mogelijke besparing op afgekeurde grondstoffen is buiten deze beschouwing gelaten (moet onderzoek uitwijzen).	Lokaliseren en aanpakken (onbedoelde) vervuilers / hogere kwaliteit grondstoffen / minder afkeur / verwachting lagere kosten grondstoffen.	invoering 2023\Q2
15	Monitoring en evaluatie	Om de richting te kunnen bepalen van de volgende stap naar een circulaire economie, worden de maatregelen periodiek op doelmatigheid geëvalueerd. Hiertoe worden gedurende de planperiode door RWM en de gemeenten inzamelresultaten, sorteeranalyses en andere gegevens bijgehouden. Monitoring vanuit ieders rol van regisseur en uitvoerder.	5 K€ eenmalig voor externe begeleiding. Verder binnen regulier budget.	Grip op prestaties en kosten vanuit beleidsmatig perspectief / beter afwegen welke maatregelen en methoden goed en minder goed werken / sneller kunnen inspelen op veranderingen.	uitvoering 2022\Q4 Elk kwartaal cijfermatig en jaarlijks een evaluatie.
Ambities voor 2025					
16	Gemeente en RWM geven goede voorbeeld	Om een goed voorbeeld te zijn voor inwoners, bedrijven en instellingen optimaliseren wij de afvalscheiding en logistiek bij gemeentehuizen en RWM-organisatie.	Bestaande taken en budgetten.	Inspirator en aanjager zijn voor de inwoners en ondernemers.	invoering 2022\Q3
17	Afvalscheiding bij bedrijven en instellingen stimuleren	RWM doet een aanbod aan bedrijven en instellingen om hun afval te kunnen scheiden. Wij beogen hiermee versterking van het draagvlak voor de circulaire economie.	Valt buiten gemeentelijk budget	Faciliteren van ondernemers.	invoering 2023\Q4
18	Beter stadsbeeld kernwinkelgebieden	Om het stadsbeeld en leefbaarheid in de kernwinkelgebieden te verbeteren staan wij een beperkt aantal reinigingsdiensten toe voor inzameling van bedrijfsafval uit de kantoren, winkels- en dienstenbedrijven. Dit stemmen wij af met de inzamelstructuur voor huishoudelijk afval.	Valt buiten gemeentelijk budget	Schoner en veiliger straatbeeld.	invoering 1-1-2024
19	Schone leefomgeving	Wij gaan een studie uitvoeren naar de beste methoden om zwerfafval, dumpingen, bijplaatsingen te voorkomen.	25 K€ eenmalig beschikbaar stellen.	Rapport met best practices en stappenplan voor een structureel schonere leefomgeving.	uitvoering 2022\Q4
20	elektrificeren transport	De overheid heeft bepaald dat vanaf 2030 voertuigen in binnensteden emmissieloos moeten zijn. Bij vervanging van voertuigen wordt getoetst op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de natioanel beleidsregel voor emmissieloze binnensteden 2030.	275 K€ indicatief extra per te vervangen elektrische achterlader en 500 k€ voor waterstof achterlader, exclusief kosten voor een laadstructuur .	Stil en schooon transport in de centra.	jaarlijks te bezien bij het vaststellen van de begroting.

Maatregelen voor doelstelling 2025- 2030					
21	ombouw milieuparken richting (netwerk van) circulaire ambachtsplaatsen	Om toe te werken naar een aanzienlijke betere kwaliteit van de grondstoffen en om ten hoogste 30 kg restafval/inwoner/jaar te verkrijgen onderzoeken wij de mogelijkheden van een uitbouw van milieuparken naar circulaire ambachtscentra:	kosten te bepalen in 2024	Circulaire Ambachtscentra leveren meervoudig voordeel: maximaal ± 10 kg grof restafval/inwoner/jaar / meer hergebruik / meer recycling / meer kansen voor scholing / meer sociaal werk / meer dagbesteding binnen een netwerk van aangesloten bedrijven en instellingen.	n.t.b.
		- Verhoging van het serviceniveau voor meer hergebruik en hoogwaardigere grondstoffen.	kosten te bepalen in 2024	Afval sorteren eenvoudiger maken door dit in handen te leggen van getrainde medewerkers.	n.t.b.
		- (Voor-)bewerking ter plaatse met het oog op het terug in kringloop brengen van de grondstoffen.	kosten te bepalen in 2024	Meer hergebruik van onderdelen / hoogwaardigere recycling van grondstoffen.	n.t.b.
		In deze planperiode zal een voorbereidende studie worden verricht. De bevindingen uit het rapport krijgen hier hun plaats.	50 K€ in 2024 reserveren voor onderzoeksstudie.	Overzicht van interessante maatregelen die in de afgelopen 5 jaar zijn bedacht en getest in Nederland.	uitvoering 2024
22	Pilots inzamelmiddel restafval (laagbouw)	Om informatie te krijgen over wat de beste stap is richting een aanzienlijke verbetering van de kwaliteit van de grondstoffen en hoogstens 30 kg restafval/inwoner/jaar worden pilots uitgevoerd met inzameling van restafval met een ander volume container container en met een tariefzak. Hierbij letten wij scherp op behoud van kwaliteit van ingezamelde grondstoffen als GFT en PMD.	kosten te bepalen in 2024	Maximaal ± 20 kg restafval/inwoner/jaar (i.c.m. ± 10 kg grof restafval) / meer grondstoffen / behoud van kwaliteit grondstoffen.	n.t.b.
23	Pilot servicegericht inzamelen met belonen (laag- en hoogbouw)	Om te onderzoeken hoe de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen verder kan worden verbeterd in combinatie met minder restafval wordt een pilot uitgevoerd met het frequent op één route aan huis ophalen van meerdere stromen, met een hoog en persoonlijk serviceniveau. Deelnemers aan de pilot krijgen specifieke inzamelmiddelen. In het kader hiervan beogen wij ook de sociale werkgelegenheid te versterken.	kosten te bepalen in 2024	Hogere service voor inwoners (vb tweemaal per week aanbieden van meerdere afvalstromen) / belonen van goed gesorteerd afval (i.p.v. diftar op GFT) / maximaal ± 15 kg restafval/inwoner/jaar / 98% afvalscheiding / hoge kwaliteit grondstoffen / kansen voor sociaal werk, oog en oor in de wijk, wijkconciërge.	n.t.b.